

د اسلام لومړنی خليفه،
جليل القدر صحابي،
ابوبکر صدیق رضي الله عنه

مبارک سيرت

د خپرولو شميره: (۱)

Ketabton.com

ليکوال: حبل الله (المتين)

کال: ۱۳۹۸ لمريز

کتاب پڙندنه:

نوم: ————— د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) سيرت.

ليکوال اوراټولوونکی: ————— حبل الله (المتين).

ژباړن: ————— خپله ليکوال.

ټايپ: ————— حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF: ————— N. RASOOLI

کال: ————— ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شميره: ————— (۱)

فهرست

عنوان:	صفحه
د حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت لمړئ برخه:	(۱)
د حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه اسلام:	(۱)
د عبدالله بن عثمان يا ابوبکر رضي الله عنه د سیرت مبارک دوهمه برخه:	(۲)
د ابوبکر الصديق القاب:	(۲)
اول لقب صديق:	(۲)
د ابوبکر رضي الله عنه دوهم لقب:	(۳)
د ابوبکر الصديق رضي الله عنه د سیرت مبارک دريمه برخه:	(۴)
د ابوبکر رضي الله عنه دريم لقب عتيق دی:	(۴)
د ابوبکر الصديق رضي الله عنه د سیرت مبارک څلورمه برخه:	(۵)
د ابوبکر رضي الله تجارت:	(۵)
د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۵) برخه:	(۷)
ابوبکر الصديق رضي الله عنه د سیرت مبارک شپږمه برخه:	(۹)
د رسالت اولني قبلوونکي اوه کسان:	(۹)
د ابوبکر الصديق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۷) برخه:	(۱۱)
د ابوبکر الصديق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۸) برخه:	(۱۲)
د ابوبکر بن ابو قحافه رضي الله عنهما د سیرت مبارک (۹) برخه:	(۱۳)
د ابوبکر بن ابو قحافه رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه:	(۱۵)
د ابوبکر بن ابو قحافه رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۱) برخه:	(۱۷)
د ابوبکر رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۲) برخه:	(۱۹)
د ابوبکر رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۴) ديارلسمه برخه:	(۲۰)
د ابوبکر رضي الله عنه د خلافت موضوع:	(۲۰)
د ابوبکر رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۴) برخه:	(۲۲)
د ابوبکر رضي الله عنه د سیرت مبارک پنځلسمه برخه:	(۲۲)
د ارتداد مهمه برخه:	(۲۲)

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت (۱) برخه.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه اسلام:

ابوبکر رضي الله عنه، اصلي نوم عبدالله، د پلار نوم ئې قحافه او د مور نوم ئې أم خيرؤ. ابوبکر رضي الله عنه له وړوکتوب څخه د رسول الله صلى الله عليه وسلم دوست ؤ؛ ډير زيات غيرتمند، امانتدار، بهادر او رحم دله انسان ؤ، د تجارت کاروبار ئې کولو او نسب ئې هم د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره څو پښته بعد يو ځای شوی دی، کله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په نبوت مبعوث شو نو اولنې دعوت ئې په نارينوؤ کې ابوبکر رضي الله عنه ته ورکړ، بې له ترديدې ئې قبول کړ، او د اولنې مسلمان اعزاز ئې حاصل کړ، کله چې د مسلمانانو تعداد ۳۹ تنو ته ورسيد، نو ابوبکر رضي الله عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وفرمائيل، چې غواړم خپل اسلام د خلکو منځ کې اعلان کړم، خو رسول الله صلى الله عليه وسلم منع کړ، چې څوک دې د دفاع طاقت نه لري تکليف به درته ورسېږي، خو ابوبکر رضي الله عنه بيا اسرار کولو، چې اخير رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته اجازه ورکړه او بيت الله شريف ته ئې تشریف يووړ او هلته ډير زيات مشرکېن ناست وه او ابوبکر رضي الله عنه ورته خطبه شروع کړه دا په اسلام کې اولنۍ خطبه وه، مشرکېنو اول سر کې ورته ښه په غور غوړ نيولی ؤ، خو چې کله ابوبکر رضي الله عنه د اسلام را وړلو اعلان وکړ؛ نو عتبه ابن ربيعه چې د قريشو سردار ؤ د وهلو امريې ورکړ؛ نو مشرکېن لکه د کارغانو په شان ور باندې را ټول شول او ډير زيات ئې وواهه تر څو چې بې هوښه شو نو هغوئ پريښود، دې وخت کې د ابوبکر رضي الله عنه قوم بنو تميم خبر شول او هغوئ پورته کړ او خپل کور ته ئې ورسولو، کله چې د ده قوم د ده تشویش ناک حالت وليد او يقين ئې راغی چې د بچ کېدلو نه دی نو بيت الله شريف ته راغلل او اعلان ئې وکړ، که چېرې ابوبکر (رض) وفات شو مونږ به ئې بدله کې عتبه ابن ربيعه قتلوو (وژنو) څو وخته ئې همدا اعلان وکړ، خو چا جواب ورنه کړ، بيرته د ابوبکر رضي الله عنه کور ته راغلل چې د ده حالت وگوري، نو دې وخت کې ابوبکر رضي الله عنه لږ هوښ کې راغی نو اولنۍ پوښتنه ئې دا وه چې:

رسول الله صلى الله عليه وسلم څنگه دی؟

کله چې ئې قوم دا خبره واوريده نو له ډيرې غصې پورته شول او ولاړل فقط دومره ئې د ده والدي ته وويل: ده ته د خوراک بندوبست وکړه، کله چې هغوئ ولاړل نو مور ئې ورته د خوړلو له پاره څه راوړل خوه ئې له خوړلو انکار وکړ او مور ته ئې وويل: ما ته د رسول الله صلى الله عليه وسلم معلومات راوړه، مور ئې ورته وويل: زه څه خبره يم چې چېرې او څنگه دی؟ ابوبکر رضي الله عنه ورته وفرمائيل: چې د عمر رضي الله عنه خور أم جميل کړه ورشه له هغې څخه پوښتنه وکړه، مور ئې د شپې آخره برخه کې چې لارې او کوڅې له خلکو خالي شوې وې هلته ولاړله او ورته وئې وويل: ابوبکر رضي الله عنه د رسول الله صلى الله عليه وسلم معلومات غواړي، هغې ورته وويل: زه څه خبره يم چې هغه به چېرې او څنگه وي؟ خو که ماته اجازه وي زه به د ابوبکر رضي الله عنه ليدلو ته در سره ولاړه شم هغې دا خبره خوښه کړه او کور ته ئې له ځان سره را وستله، ابوبکر رضي الله عنه ترې د رسول الله صلى الله عليه وسلم پوښتنه وکړه:

*** د ابوبکر صدیق رضي الله عنه مبارک سیرت ***

أم جميل ئې د مور طرف ته په سر اشاره وکړه چې مور دې اوري هغه مسلمان نه ده! ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: له هغې مه ډايرېه نو أم جميل ورته وفرمائل: هغه د ارقم په کور کې له نورو مسلمانانو سره دی! نو ابوبکر رضي الله عنه قسم وکړ، چې تر هغې به هيڅ خوراک څښاک ونه کړم چې ليدلی مې نه وي، نو د ابوبکر رضي الله عنه مور بلې شپې ته انتظار وکړ، ترڅو لارې او کوڅې له خلکو خالي شوې، نو ابوبکر رضي الله عنه ئې له لاسه ونيو او د ارقم رضي الله عنه کور ته ئې بوتلو، نو سمدستي ئې رسول الله صلى الله عليه وسلم غيږ کې ونيولو او دواړو ډير زيات وژړل او ور سره ټولو نارينه او زنانه صحابو هم وژړل، نو له دې وروسته ابوبکر رضي الله عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وفرمايل:

يا رسول الله صلى الله عليه وسلم زما مور شريفې ته دعا وکړه چې مسلمان شي!
نو رسول الله صلى الله عليه وسلم اول دعا وکړه بيا ئې دعوت ورکړ، چې هغې دعوت قبول کړ او مسلمان شو.

د عبدالله بن عثمان يا ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲) برخه.

د ابوبکر الصديق القاب.

اول لقب صديق، کل چې رسول الله صلى الله عليه وسلم، معراج نه بيرته تشریف راوړ او خلکو ته ئې اظهار وکړ، بعضي کسان ابوبکر رضي الله عنه ته ورغلل چې ستاسې ملگری خو وائي چې زه اسمانونو ته ختلی وم، عجيبه نه ده يوه شپه کې تلل او راتلل؟
نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وفرمايل: که هغه داسې ويلي وي زه يې تصديق کوم چې رښتيا دي، نو له دې وروسته په صديق مشهور شو بله وجه يې داده.

انس رضي الله عنه فرمائي: چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د صحابؤ (رضي الله عنهم) سره احد غره ته وختلو ابوبکر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه ور سره وو، غريه خوځيدو (ښوريدو) شو.

رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل، ودرېره تا باندي نبي صلى الله عليه وسلم، صديق رضي الله عنه او شهيدان ولاړ دي يعنې دغه درې واړه يې ياد کړل.
د دې لقب بل دليل.

عبدالله ابن عمر رضي الله عنه فرمايې، چې موږ د يرموک غزوه وگتله نو مونږ هلته داهل کتابو کتابونه وموندل چې هغه کې يې د اخيري نبي صلى الله عليه وسلم سره د هغه ملگري نوم صديق ليکلی و.

د صديق د نوم عموما بل فضيلت.

په قرآن کریم کې نبيانو پسې صديقين ذکر شوي دي.

د ابوبکر رضي الله عنه دوهم لقب.

صاحب: يعنې ملگری

د سورت التوبة ۴۰ آیات کې الله جل جلاله ورته صاحب ذکر کړی دی.

دا لقب به رسول الله صلى الله عليه وسلم هم ډیر ذکر کولو.

«طلحه بن عمر رضي الله عنه فرمایي: چې مونږ رسول الله صلى الله عليه وسلم ته خوراک د نشتوالي شکایت وکړ!

نور رسول الله صلى الله عليه وسلم راته وفرمایل: په ما او ملگری مې تقریبا اتلس ورځې داسې راغلي چې غیر د تورشې میوې څخه بل خوراک مو نه دی موندلی.

د صاحب يعنې ملگری د لقب بل دلیل.

ابوهریه رضي الله عنه فرمایي: چې یو وار د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه تر منځ لفظي شخړه راغله او ابوبکر رضي الله عنه ورته کومه خبره وکړه خو بیا پنبېمانه شو او معافي یې ترې وغوښته خو عمر رضي الله عنه ورته وویل، نه دی معاف کوم نو مونږ رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناست وؤ

چې ابوبکر رضي الله عنه لنگ تر پندېو را پورته کړ او په منډه را روان دی.

نور رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمائل: ستاسې ملگری چا سره شخړه کړې ده.

نو چې کله راوړسید وېي ویل:

یا رسول الله صلى الله عليه وسلم ما سره عمر رضي الله عنه لفظي شخړه وکړه بیا ما ترې معافي وغوښته خو هغه معاف نه کړم، نور رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وفرمایل، الله جل جلاله دې معاف کړه، دې وخت کې عمر رضي الله عنه پنبېمانه شو او د معافي وغوښتلو له پاره د ابوبکر رضي الله عنه کور ته ورغې هغوی ورته وویل: هغه رسول الله صلى الله عليه وسلم سره دی، نو په منډه راغی، نو کله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ولید مخ مبارک یې له غصې لکه انار سور شو.

کله چې عمر رضي الله عنه را ورسید، نو د رسول الله صلى الله عليه وسلم مخې ته یې گوندې ولگولې او وېي ویل:

یا رسول الله قسم په خدای جل جلاله زه په غلطه وم، نور رسول الله صلى الله عليه وسلم دوه واري وویل: تاسو زما ملگری ولی خفه کوئ تاسې زه شپلم ده ځای را کړ، تاسې وهلم، ده مې دفاع کوله، تاسې ولې ترې نه غلي کیږئ؟

بیا رسول الله صلى الله عليه وسلم دواړه سره پخلا کړل.

له دې نه د ابوبکر رضي الله عنه د دوه القابو ثبوت او لوړ مقام ثابت شو، بل د یو بل د معاف کولو له پاره ترغیب دی که بل هم په غلطه وي معافي ترې وغواړي.

د ابوبکر رضي الله عنه د حبشې د سفر په نیت وتل او نورې مهمې زړه را ښکونکې پېښې هم راتلونکې دي.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه دريم لقب عتيق دی.

د ابوبکر رضي الله عنه يو نوم د جاهليت په زمانه کې هم عتيق و خلکو به د ده د ډيرو خويانو په وجه ورته دا نوم اخست، هغوی ترې دا معنی اخيسته چې مخ يې د شرم او عار نه په آمان دی، خوبيا په اسلام کې هم ورته همدا نوم آخستل کيده.

عبداللہ ابن زبیر رضي الله عنه نه روايت دی: چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به ورته عتيق وايه.

د عايشي رضي الله عنها نه روايت دی: چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د صحابو سره زما د کور په انگړ کې ناست و او زه د تنه وم زما پلار تشریف راوړ، کله چې را ښکاره شو؛ نو رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: که تاسې غواړئ داسې نفرو گورئ چې د دوزخ نه ازاد وي، نو ابوبکر رضي الله عنه دی، د عتيق کلمه يې ورته واخسته.

حبيشه رضي الله عنه فرمايې: چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به ابوبکر رضي الله عنه ته ويل: چې د عتيق او صدیق نوم الله جل جلاله درته غوره کړی دی.

کله چې ابوبکر رضي الله عنه د کفارو د وهلو نه لږوغ شو بيا به بيت الله شريف ته تللو او هلته به يې عبادت کولو، خود ده تلاوت او لمونځ کې دومره خوږوالی و او ژړل به يې چې د مشرکينو نارينه او ښځې به ورته ودریدل او فکر به ورته وړي وو، چې دا دين حقيقي دين دی، خود مشرانو له ويرې به چپ وو، خو مشرکينو به ځوانانو ته ويل: چې مه يې پرېږدئ چې عبادت وکړي نو هماغه و چې ابوبکر رضي الله عنه رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل: زه له دی وطن بل ځای ته ځم دلته له عبادت خوندونه نه شم اخستې او رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته حبشې ته د تللو اجازه ورکړه، نو په همدې نيت له کوره ووتلو، لاره کې يو قوم باندې تيريده چې (برک غماد) علاقه وه د هغه قوم مشر ابن الدغنة ورته په مخه ورغی، اواز يې وړ باندې وکړ: ابوبکر (رضي الله عنه) چيرته پخیر؟ ابوبکر رضي الله عنه ورته په غمجن اواز باندې وويل: خپل قوم له مکې را وشړلم.

ابن الدغنة وويل: ستا قوم هغه څوک را شړي چې د غريب سره مرسته کوي؟

کونډې او يتيمان پالي، مظلوم له ظالم ژغوري، درواغ نه وايي، د ښه نسب خاوند دی، نه دا نه شي کيداى راځه بيرته واپس شه زه امن در کوم او له لاس يې ونیولم، بيرته مکې ته راغلل. لومړی ابن الدغنة بيت الله شريف کې اعلان وکړ: چې ما ابوبکر رضي الله عنه په امن کړی، بيا د مکې د سرسختو مشرکينو په کورونو وگرځيدو، ټول يې خبر کړل چې که هر چا ابوبکر رضي الله عنه ته نقصان ورسولو خير يې نشته، ټولو د هغه خبره ومنله خو يو شرط يې کيښود چې حرم شريف کې به عبادت نه کوي کور کې به خپل لمونځ او تلاوت کوي، نو ابن الدغنة ابوبکر رضي الله عنه ته وويل، همدا سې وکړه نو ابوبکر رضي الله عنه د خپل کور په ساحه کې وړوکی مسجد ځان ته جوړ کړ، هلته به يې عبادت کولو، خود دومره ښکلي اواز باندې به يې تلاوت کولو چې ډير مشرکين به يې ليدو ته

❁ ❁ ❁ ❁ ❁ د ابوبکر صدیق رضي الله عنه مبارک سیرت ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

ودریدل او ویل به یې: والله چې دغه دین حق دی؛ خوله ویرې یې اظهار نه شو کولای، اخیر مشرکینو ته دا کار سخت تمام شو چې که همداسې ډلې ډلې خلک د ده تلاوت اوریدو ته ودریرې؛ نو شاید ټول اسلام قبول کړي، نو ابن الدغنة ته ورغلل چې ته ورته ووايه چې یو چیرې پټ ځای کې عبادت وکړي نژدې ده چې د ټولې مکې خلک خراب کړي زموږ خلکو خپل کارونه پرېښي دي د ده لیدلو ته ولاړوي، نو ابن الدغنة راغی ورته یې وویل: یا ابوبکره (رضي الله عنه) یا خو ته خپل عبادت چیرته پټ کوه یا زه درنه خپل امن بیرته اخلم چې دوی هر کار در سره وکړ، نو کوي به یې.

ابوبکر رضي الله عنه ورته وفرمایل، ته دی خپل امن بیرته واخله زه فقط د خپل رب جل جلاله نه امن غواړم زه عبادت نه شم پرېښودای، نو هغه ترې خپل امن بیرته وخست او ابوبکر رضي الله عنه بیا تکلیفونه گالل په ځان ومنل.

ابوبکر رضي الله عنه فرمایې: ما جاهلیت کې هم شراب نه دي چښلي، د بتانو عبادت مې نه دی کړی، زنا، سود او دوکه مې نه ده کړې، درواغ مې نه دي ویلي.

فرمایې: چې یوه ورځ د جاهلیت په وخت کې پلار راته وویل: چې فلاني بتخانې ته مې ورسوه، هغه پوند و ما ډیرې بهانې ورته وکړې؛ خو هغه مجبور کړم کله چې مې بوتلو نو هغه په خپل کار مشغول شوه یو غټ بت ته ورغلم ورته مې وویل، وږی یم د خوراک له پاره کوم څه را کړه خو جواب یې رانه کړ، بیا مې ترې جامې وغوښتلې چې جواب یې رانه کړ، نو یوه غټه تیرې (ډبره) باندې مې په دې مخ وويشتلو او بل (پر) مخ را پریوتلو، نو فرمایې ما چې د شام د تجارت سفر کې کوم خوب لیدلی و ډیر په بې صبرۍ سره د هغه رښتیا کیدو ته په تمه وم.

د شام سفر او داسې نورې زړه راښکونکې پېښې مه هیروئ.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۴) برخه.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه تجارت

ابوبکر رضي الله عنه د اسلام نه وړاندې هم تجارت کولو د بعثت په کال د تجارت له پاره شام ته تللی وو، هلته یې خوب ولید، چې سپوږمۍ له خپل ځایه را روانه شوه او ټوټه ټوټه شوه او د مکې والا په کورونو باندې را پریوته او ټوټې یې بیرته سره یو ځای شوې او بیرته خپل مکان ته ولاړه، خو یوه برخه چې د ده په کور را پریوتې وه پاته شوه نو د خوبه را پورته شو او زیات تشویش کې شو، چې کومه پېښه نه وي شوي او زما کور ته کوم نقصان ونه رسیږي، همدې حالت کې هغه راهب یا د یهودو عالم ورپه یاد شو چې هلته و په بیرې هغه ته ورغی او خوب یې ورته تیر کړ، د خوب په اوریدلو سره د راهب مخ باندې د زیاتې خوشحالی اثرات را ښکاره شول او ورته یې وویل: ته له کوم ځایه راغلی یې؟

ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل: له مکې څخه !

راهب په نسب څوک یې؟

ابوبکر رضي الله عنه وويل: بنو عبد مناف!

راهب په قوم څوک يې؟

ابوبکر رضي الله عنه قريش!

راهب ورته وويل: تاسو کې اخيري رسول صلى الله عليه وسلم، همدا اوس مبعوث کيدونکى دى او هغه سپوږمۍ همدا ده او ته به يې وزير يې پام کوه د هغه ملگرتيا کې سستې ونه کړې!

کومه ټکړه چې ستا کور کې پاتې شوې ده، هغه اسلام دى، پس له دې ابوبکر رضي الله عنه خپل سفر را لنډ کړ او په ډيره ناقراري را روان شو او دى (رضي الله عنه) سوچونو (فکرونو) اخستې وو، دا نبي صلى الله عليه وسلم به څوک وي؟ کوم سردار به وي؟

نه نه سردار يا قومي مشر نه شي کيدای، هغوئ خود بتانو عبادت کوي، سلگونه کلونه يې يو تر بل د بنمنئ تازه ساتلې، داسې خلک د الله جل جلاله رسول نه شي کيدای هغوئ خو لورگانې (لوني) ژوندئ ښخوي، مالدار يې په غريب ظلمونه کوي، درواغ وايي شراب خواره دي، نه نه داسې خلک نبي صلى الله عليه وسلم کيدای نه شي بيا يې فکر وکړ، چې په ځوانانو کې به نبي پيدا شي؟ خو ځوانانو کې به داسې وړ شخص کوم يو وي؟

همدې فکرونو کې د مکې اطرافو ته را ورسيد او داسې يې محسوس کړل چې ضرور کومه پيښه شوې ده، ايا کوم مشر به مړ شوى وي؟ ټول خلک پرېشانه ښکاري يا ربه خیر کړې، تر ټولو لومړى ابوجهل ملعون مخ ته ورمنډه کړه ورته يې وويل: عتيقة خبر نه يې؟

ابوبکر رضي الله عنه له څه شي نه؟

ابوجهل! هغه ستا د وړوکوالي یتیم ملگري، خو نوې نوې خبرې شروع کړي،

ابوبکر رضي الله عنه کوم يو يادوي؟ ژر کوه خبره خلاصه:

ابوجهل ملعون هغه د عبد الله زوى يادوم!

يو دم د ابوبکر رضي الله عنه هغه خوب را ياد شو.

ابوبکر رضي الله عنه وايه څه يې ويلې دي؟ ابوجهل! هغه وايي ماته جبرائيل (ع) وحې راوړې زه تاسو ته نبي صلى الله عليه وسلم را ليږل شوى يم:

ابوبکر رضي الله عنه نو تا له هغه څخه په دې څلويښتو کلونو کې کوم درواغ خبره اوريدلې؟

ايا مونږ کې په آمين مشهور نه دى؟

ابوجهل: هو آمين خود دى خو داسې نا اشنا خبرې کوي وايي د بتانو عبادت پرېږدئ نو مونږ دا کار کولای شو؟

ابوبکر رضي الله عنه ښه مخه مې پرېږده چې کور ته ولاړ شم.

ابوجهل: نو ته پکې څه وايې؟

ابوبکر رضي الله عنه: پرېږده چې کور ته ولاړ شم.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۵) برخه.

ابوبکر رضي الله عنه چې کله له ابوجهل څخه رخصت شو نو خپله سورلی یې په ډیره تیزۍ سره خپل کور طرف ته روانه کړه د مکې ماشومانو مخکې ترینه منډې کړې او وړوکې عائشه رضي الله عنها او پیغله اسماء رضي الله عنها یې د پلار په راتگ خبرې کړې هغوی دواړه ورته استقبال ته راوتلې وې، له خوشحالی په جامو کې نه ځایدي.

دې وخت کې ابوبکر رضي الله عنه ورته را ورسید، دواړه یې ښکل کړې او کور ته دننه شو، اسماء رضي الله عنها د سورلی مهار ونيولو، چې سامان ترې را کښته کړي او کوچنۍ عائشه رضي الله عنها چغې کړې بابا بابا ته خبر یې؟

ابوبکر رضي الله عنه: له کوم شي لور جاني؟

عائشه رضي الله عنها هغه ستا ملگری یادوم! هغه آمین (یعنې امانتدار او رښتونۍ) یادوم.

ابوبکر رضي الله عنه هو هو لورې زه خبر یم: ښه نو ته چا خبر کړلې؟

ابوبکر رضي الله عنه: هغه ابوجهل لعنتي خبر کړی یم.

دې وخت کې یې کورودانه (میرمن) ورته راغله ستړي مه شي یې ورسره وکړه او سمدستي د والدينو طرف ته ورغی پلار یې ناییناؤ د دواړو سره یې ستړي مه شي وکړه او اسماء رضي الله عنها ته یې اواز وکړ، لورې ماته پاکې جامې او اوبه ژر تیارې کړه چې ولامبم یو چیرې روان یم بیرې (تلوار) مې دی.

اسماء رضي الله عنها: ښه پلاره دا دی اوس یې راوړم لږ صبر وکړه، بي بي أم رومان رضي الله عنها ورته وویل: ولې خیر خو دی؟ اوس راغلې لږمه شه، څه وخوړه ولاړ به شي.

ابوبکر رضي الله عنه: نه نه زه خوراک نه کوم بیرې (تلوار) مې دی کومه خبره نه شته هغه د بني هاشم اولاد ته ورځم چې آمین (محمد صلی الله علیه وسلم) وگورم اندېښنه مې ده، دې وخت کې اسماء رضي الله عنها اوبه او جامې راوړلې غسل یې وکړ او د کوره په تیزۍ سره راووتلو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم کور ته ورغی، یو خوا ته ودریدی اواز یې وکړ، ای د بنو هاشم خاندانه محمد صلی الله علیه وسلم کور کې شته؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم، چې ډیر خپه او پریشان کور کې ناست ؤ ځکه د خپل کور فقط یو څو تنونه، ماسوا چا یې دعوت نه ؤ منلی، نو د ابوبکر رضي الله عنه اواز باندې یې مخ لکه د گلابو وغوړید، خپل غلام زید رضي الله عنه ته یې وویل: ماته د عتیق یعنې ابوبکر رضي الله عنه اواز ښکاري ورشه که ابوبکر رضي الله عنه وي دننه یې راوړه.

زید رضي الله عنه چې کله ابوبکر رضي الله عنه را دننه کړ او رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغه نوراني مخ یې مسکۍ ولیدۍ خوشحالي یې نوره هم زیاته شوه ستړي مه شي یې ورسره وکړه او ابوبکر رضي الله عنه مخامخ ورته کښیناست او ورته ویې وویل: تر ټولو اول راته ستا د بعثت خبره وکړه چې ډیره مې ورته تلوسه ده.

رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته قصه داسې شروع کړه:

«چې زه به له خلکو پټ دغه مخامخ غره کې غار حراء ته تللم او هلته به مې عبادت کولو، خودا وار مې چې عبادت شروع کړ، یوه ملائکه راته راغله او ماته یې وویل: ته الله جل جلاله خپل امت ته نبي را لیږلی یې ورشه هغوئ توحید ته راوبله او ماته یې وویل: چې ولوله ما ورته وویل: زه خو لوستل نه شم کولای امي یم، نو هغه زه غیر کې ونیولم او بیائې راته وویل: چې ولوله دا واری یې راته سورت العلق تلاوت کړ، ما هم ولوست؛ بیا هغه راڅخه ولاړه، زه کور ته راغلم ډار شوی وم خدیجې رضي الله عنها ته مې وویل: پټ مې کړه یخني مې کیږي او پوره قصه مې ورته وکړه. هغې تسلي راکړه او ورځه بن نوفل عالم ته ورغله هغه یې تره وه، هغه نه یې پوښتنه وکړه: هغه ورته ویلي وو، دا هم هغه ناموس یا ملائکه ده چې نورو انبیاءو ته ورتلله او ورته ویلي یې وو، چې ستا خاوند نبي شوی دی خو کاش چې زما طاقت وای چې کومک مې ور سره کړی وای.

نو ابوبکر رضي الله عنه فرمایي: کله چې مې دغه خبرې واوریدلې سمدستي مې د شهادت کلمه وویلله او ور پورته شوم د ده مبارک مخ، تندي او سترگی مې ټک کړې او کلک مې غیږ کې ونیولو، بیا مې لاس باندې ور سره د کلکې همکاري بیعت وکړه او له دې وروسته ما خپل خوب او شام د راهب تعبیر ورته ووايه چې ډیر زیات ور باندې خوشحاله شو.

نوله دې وروسته رسول الله صلى الله عليه وسلم په ټنکاره بیت الله شریف کې لمونځ کولو اراده وکړه.

«عمر ابن العاص رضي الله عنه فرمایي: چې ما د ابوبکر رضي الله عنه بهادري او همت هغه وخت ولید، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم بیت الله شریف کې په لمونځ ودرید او د مشرکینو سر سخت مشر عقبه ابن معیط راغی او د رسول الله صلى الله عليه وسلم غاړه مبارکه کې یې خادر واچولو او په ډیره سختی یې را کش کړ، هیچا د مشرکینو له ویرې همت نه شو کولای چې ترې خلاص یې کړي، خو ابوبکر رضي الله عنه په منډه ورغی او د عقبه ابن معیط گردن ته یې لاس واچولو او دومره سخت ټک یې ورکړ، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم یې ترې خلاص کړ او د مسلمانانو په بې وسۍ یې په چغو چغو ژړل او داسې یې ویل:

ای ظالمانو محمد صلى الله عليه وسلم، کومه گناه کړې ده؟ چې تاسې دومره ظلم ور باندې کوئ دا خو تاسو له درواغو، دوکې، شرک او ظلم څخه منع کوي تاسو چې ژوندئ لورگانې (لوني) په محکمه کې ښخوئ له هغه مو منع کوي، دا خو تاسو نه مشرتوب، مال او دولت نه غواړي، ستاسې د لورگانو (لونیو) نکاح ته په تمع نه دی، دا خو تاسې د جهالت نه روښنایي ته راوړي، تاسو ته وایي چې یو له بله هغه د سلگونو کلونو د ښمنۍ ختمې کړئ، د بتانو عبادت پرېږدئ چې نه خیر درته رسولای شي او نه شر، نوله دې وروسته یې رسول الله صلى الله عليه وسلم کور ته راوست.

«عمر ابن العاص رضي الله عنه فرمایي: زما تر ټولو بده خاطره همدا ده چې ما رسول الله صلى الله عليه وسلم د بچ کیدلو کوښښ ونه کړای شو.

راتلونکې کې د ابوبکر رضي الله عنه د بلال رضي الله عنه ازادول او نور په زړه پورې حالات را سره اوسی.

ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۶) برخه.

د رسالت اولني قبلوونکي اوه کسان:

- ① ابوبکر رضي الله عنه
- ② عمار رضي الله عنه
- ③ موربي سمیه رضي الله عنها
- ④ پلاري ياسر رضي الله عنه
- ⑤ صهيب رضي الله عنه
- ⑥ بلال رضي الله عنه
- ⑦ او مقداد رضي الله عنه

ابوبکر رضي الله عنه فرمايې: زما قوم زه لېرله تکليفونو څخه منع کولم او رسول الله صلى الله عليه وسلم، خپل تره ابو طالب ترينه دفاع کوله، خو د دغه نورو مدافعين او خپلوان نه وه، نو ځکه يې ډير زيات تکليفونه گالل کله چې بلال رضي الله عنه مسلمان شو، نو بلال رضي الله عنه د سرسخته کافر مشر امية ابن خلف غلام ؤ هغه به ترې جامې وکښلې او برېښه (لڅ) به په شا په سرو شگو کې واچولو او غټې غټې تيرې (ډبرې) به يې ورباندې کيښودلې، لاسونه به يې شاته ورتلې وو او ماشومانو ته به يې ويل، له پاسه ورباندې گرځئ او ورته ويل به يې، چې ووايه خدايان مې لات، منات، او عزي دي، خو بلال رضي الله عنه به اَحَدٌ اَحَدٌ چغې وهلې بيا به يې هلکانو ته وويل: چې غاړه کې پرې ورته واچوئ او د مکې لارو کې يې راوگرځوئ، تر هغه چې له توحيد انکاري شي او همداسې به ورسره کيدل، خو بلال رضي الله عنه به اَحَدٌ اَحَدٌ چغې وهلې،

آخير رسول الله ﷺ ابوبکر رضي الله عنه ته وويل: چې بلال رضي الله عنه ډير په تکليف کې دی له دې مشرکينو خلاصول غواړي.

نو ابوبکر رضي الله عنه پوه شو چې د رسول الله ﷺ مطلب د هغه ازادول دي، نو کور ته ولاړ او کور کې يې يو رطل چې د کيلو نه لږ کم دی سره زر را واخستل او امية ابن خلف ته ورغی او ورته يې وويل: ته دا مسکين ولې په غذا بوي؟ زه يې بدل کې که هر شی غواړې در کوم:

زما سره يو تور غلام دی چې د بلال رضي الله عنه نه تکره او صحتمند دی او هغه هم ستا په دين دی هغه به در کړم که اشرفی غواړې، اشرفی به در کړم هغوی ومنله.

يو روايت کې دي، چې غلام يې ورکړ، بل روايت دی، چې اشرفی يې ورکړې، بل روايت دی، چې دواړه يې ورکړل او بلال رضي الله عنه يې ازاد کړ.

کله چې هغه کافر نه بلال رضي الله عنه ازاد شو؛ نو ابوبکر رضي الله عنه ته يې وويل: زما دې په لات، منات او عزي قسم وي که تا زما نه بلال رضي الله عنه د يوې قجورې دانه باندې غوښتی وای ما به در کړې وای، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل، زما دې په خپل رب ﷻ باندې قسم وي: که تا زما ټوله شتمنی باندې را کولای هم ما به درنه آخستی، تا ته د ده قيمت څه معلوم دی؟

*** د ابوبکر صدیق رضي الله عنه مبارک سیرت ***

ابوبکر رضي الله عنه چې کله بلال رضي الله عنه ازاد کړ؛ نو بلال رضي الله عنه بیا له رسول الله ﷺ څخه نه جدا کیده، چې څومره غزاګانې شوي دي بلال رضي الله عنه ټولو کې د یو بهادر سپاهی په شان خپله توره چلوله؛ خود خوند وخت د بدر غزا وه، چې امیه ابن خلف زخمي پروت ؤ او بلال رضي الله عنه یې په سینه ناست ؤ او ورته ویل به یې:

«تا چې ماته ویل: خدای ﷻ ته دې ووايه چې تارا څخه خلاص کړي اوس دې ته هغه لات او منات را وغواړه چې تا بچ کړي.»

رسول الله ﷺ فرمایي: چې دنیا کې څلور سیدان دي،

۱- اول زه د عربو،

۲- دوهم بلال رضي الله عنه د حبشو،

۳- دریم صهیب رومي رضي الله عنه د روم د خلکو،

۴- څلورم سلمان فارسي رضي الله عنه د فارسيانو.

کله چې د مسلمانانو تعداد ۳۸ یا ۳۹ ته ورسید، نو رسول الله ﷺ خپل کور کې اول وار په جماعت لمونځ وکړ، چې بلال رضي الله عنه هم ورسره ؤ، نو بلال رضي الله عنه د رسول الله ﷺ اولنۍ مؤذن هم دی، پاک خدای ﷻ ډیر ښکلی زړه، رښکونکی اواز ورکړی ؤ او بلال رضي الله عنه کله هم تهجد نه قضاء کول، چې کله به مسجد ته را روان ؤ رسول الله ﷺ به یې د پښو اواز پیژندو، کله چې رسول الله ﷺ معراج ته ولاړ، نو هلته یې هم د جنتونو دروازه کې د بلال رضي الله عنه د پښو اواز واورید، کله چې له معراج څخه بیرته را وگرځیده، نو بلال رضي الله عنه نه یې پوښتنه وکړه چې ته ماته ووايه چې ته کوم داسې غوره کار کوې چې ما ستا د پښو آواز د جنت دروازه کې وا وریږد؟ بلال رضي الله عنه ورته وویل: نور نه پوهیږم؛ خو چې کله هم اودس مات کړم بیا نوی اودس کوم، بې اودسه نه گرځم او بیا له اوداسه وروسته خامخا دوه رکعت ته تحية الوضوء لمونځ کوم، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: بس همدا سبب دی چې ته د دومره لوړې درجې خاوند شوی یې.

بلال رضي الله عنه د عمر رضي الله عنه د خلافت تر وخته مکه کې ؤ بیا عمر رضي الله عنه ورته اجازه ورکړه، شام ته ولاړ او هلته یې ډیر فتوحات نصیب شول، هم هلته شهید شو او هم هلته دفن شوی دی.

را تلونکې برخه کې د ابوبکر رضي الله عنه د پلار ابو قحافه رضي الله عنه مسلمان کیدل او د ابوبکر رضي الله عنه نور فضائل را سره اوسئ

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۷) برخه.

د ابوبکر رضي الله عنه بهتري او لوړې درجې دا دي، چې تر ټولو لومړی مسلمانيدل، تر ټولو به رسول الله ﷺ په امتيانو کې اول جنت ته ننوځي.

رسول الله ﷺ فرمايې: تر ټولو لومړی به زما په امتيانو کې ابوبکر رضي الله عنه جنت ته ننوځي.

او د عشره مبشره يعنې هغه لس تنه صحابه چې د جنت خوشخبري ورکول شوې ده هغوی کې يې لومړی نوم ذکر شوی دی.

ابوبکر رضي الله عنه په رسول الله ﷺ دومره مټين ؤ چې د هيچا پرواه يې نه کوله، يوه ورځ يې والد ابو قحافه چې لا مسلمان شوی نه ؤ د رسول الله ﷺ په باره کې لږ نامناسب الفاظ استعمال کړل، چې داسې دیکه يې ورکړه، چې وغورځيد، بيا يې رسول الله ﷺ ته دا خبره ذکر کړه چې رسول الله ﷺ ور باندې خفه شو، چې ولې دې داسې کار کړی دی؟ د ابوبکر رضي الله عنه مشر زوی عبدالرحمن رضي الله عنه فرمايې، چې ما خپل پلار ابوبکر رضي الله عنه ته وويل، چې زه لا مسلمان شوی نه وم او د مکې مشرکينو سره د رسول الله ﷺ مقابلې ته راغلی وم، چې ته د بدر غزا کې زما تورې ته برابر شوی وې؛ خو د پلاروالي احترام مې وکړ، ومې نه وهلې نو؛ زما والد ابوبکر رضي الله عنه راته وويل: زما دې په رب ﷻ قسم وي که ته ماته په نظر راغلی وای چې د کافرانو له لورې جنگيږې ما به له تانه سر پرې کړی وای زه د اسلام په باره کې د هيچا پروا نه کوم.

✶ عمر رضي الله عنه فرمايې: چې يوازې ابوبکر رضي الله عنه زما د ټول خاندان نه غوره دی.

✶ عمر ابن العاص رضي الله عنه فرمايې: چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه پوښتنه وکړه، څوک ډير در باندې گران دی؟

نو رسول الله ﷺ وويل: عائشه رضي الله عنها! ما وويل: نه نارينه يادوم! نور اته ويې فرمايل: د هغې پلار ابوبکر رضي الله عنه.

ابو هريره رضي الله عنه فرمايې: چې رسول الله ﷺ د صحابه کرامو څخه پوښتنه وکړه: چې چا نن روژه نيولې ده؟ ابوبکر رضي الله عنه وويل: ما! بيا يې وفرمايل: چې چا نن جنازه کړې ده؟ ابوبکر رضي الله عنه وويل: ما! بيا يې وفرمائ: چې چا نن مسکين ته خوراک ورکړی دی؟ ابوبکر رضي الله عنه وويل: ما! بيا يې وويل: چې چا نن د مريض پوښتنه کړې ده؟ ابوبکر رضي الله عنه وويل: چې ما! نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې چا ته دغه خوبيانې جمع شي هغه جنتي دی!

✶ عمر رضي الله عنه فرمايې: ما د ابوبکر رضي الله عنه د خلافت په وخت کې وغوښتل چې د شپې د خلکو تکاليف معلوم کړم بيا خليفه پرې خبر کړم؛ نو د شپې راووتلم يوه نابينا بوډۍ زنانه وه د هغې کوم خپلوان نه وه؛ نو گاونډيانو به يې خدمت کولو، نو زه د هغې کور ته ورغلم گورم چې هر کار په بهترينه طريقه شوی دی او هغې ته خواړه هم پاخه شوي وو او ورکول شوي وو، نو بله شپه لږ وختي

ورغلم خوبیا هم د هغې خدمت چا کړی ؤ، اخیر مې فیصله وکړه چې دغه کس معلوم کړم، نو ډیر وختي د هغې د کور سره نژدې پټ شوم کله چې د شپې د خلکو تگ را تگ ختم شونو گورم چې خلیفه ابوبکر رضي الله عنه راغی او د هغې په خدمت لگیا شو، نو ما وویل: عمره! ته به کله هم ده درجې ته ونه رسیږې، بیا عمر رضي الله عنه فرمایي: چې یو وار رسول الله ﷺ د صدقاتو غوښتنه وکړه: د یوې غزاله پاره تیار کیدله، نو زه کې مې وویل: چې نن به خامخا د ابوبکر رضي الله عنه نه وړاندې کیرم او خپله نیمه شتمني مې راوړله؛ خو هلته ابوبکر رضي الله عنه ټوله شتمني راوړې وه؛ نو رسول الله ﷺ ترې پوښتنه وکړه چې کور کې دې څه شی پریښي دي؟ ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل: چې بس الله ﷻ او رسول الله ﷺ مې ورته پریښي دي! نو عمر رضي الله عنه فرمایي: هلته هم ابوبکر رضي الله عنه را نه نومه وړې وه.

✶ اسماء رضي الله عنها فرمایي: چې کله مې والد ابوبکر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ سره هجرت کولو ټولي ۲۰۰ زره اشرفۍ کور کې وې ټولي یې واخستلې نو نیکه مې (ابو قحافه) کور ته راغی هغه نابینا ؤ راته یې وویل: چې ابوبکر (رضي الله عنه) به تاسو نه ټول مال وړی وي؟ ما ته د هغه مینه د خپل دوست سره معلومه ده.

✶ اسماء رضي الله عنها فرمایي: چې ما ژر ژر واره واره کاني یا تیرې د کوټې کونج کې جمع کړلې او کپړه یا د ټوکړ یوه برخه مې سربیره وړ باندې واچوله او د هغه لاس مې وړ باندې کیښود، چې گوره دا رویۍ یې پریښي دي چې د ده تسلي وشي، خو کور کې هیڅ نه وه.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۸) برخه.

لکه څرنکه چې ذکر شوي دي چې ابوبکر الصديق رضي الله عنه اول ځل د هجرت په نیت کونښن کړی وو، بیا د برک غماد علاقې یو مشر ابن الدغنه بیرته را کړځولی ؤ، یو ځل بیا یې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل: چې یا رسول الله صلی الله علیه وسلم ماته د هجرت اجازه وکړه خو دا ځل رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایي: صبر وکړه کیدای شي ملکري دي پیدا شي خو کله چې الله جل جلاله رسول الله صلی الله علیه وسلم ته د هجرت امر وکړ، د غرمې وخت ؤ چې د ابوبکر رضي الله عنه کور ته ورغی ورته یې وویل: کور کې چې څوک وي له دې ځایه یې لیرې وباسه چې خصوصي خبره در سره لرم؛ نو ابوبکر الصديق رضي الله عنه ورته وویل: یا رسول الله ﷺ دا یوه ستا بي بي عایشه رضي الله عنها ده دا نور زما اهل او اولاد دی د خطري امکان نشته، نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایي: چې ماته د هجرت امر شوی دی نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل: یا رسول الله ﷺ زه در سره یم یواځې دې نه پرېږدم بیا یې عایشې رضي الله عنها او اسماء رضي الله عنها ته د شپې دواړه ووتل.

او خوراكي شيان تیار کړئ. هغوی ژر ژر هر څه برابر کړل او بیگاهه ته د شپې دواړه ووتل. رسول الله ﷺ په خپله بستره علي رضي الله عنه بن ابي طالب پرې ایستلی وو، چې صبا ته د خلکو امانتونه ورو سپاري ځکه چې مسلمانانو او کافرانو به د امانت ساتلو له پاره شيان او نقد درهم

❁ ❁ ❁ ❁ د ابوبکر صدیق رضي الله عنه مبارک سیرت ❁ ❁ ❁ ❁

ورکول او زیات امانتدار ؤ او همدغه شپه ټولو مشرکینو ټول تکره ځوانان را غونډ کړل د پروگرام مطابق یې وسله ورکړله او د رسول الله ﷺ کور یې محاصره کړ، کله چې رسول الله ﷺ له کوره راووت دعاء یې وکړه او ټولو ورته کتل سترگو یې کار نه کولو او رسول الله ﷺ ابوبکر رضي الله عنه سره یو ځای او د غار شور طرف ته ولاړل او هلته غار کې کښیناستل، کله چې صبا شو او رڼا خپره شوه نو ورته معلومه شوه چې په بستره علي رضي الله عنه ویده ؤ او رسول الله ﷺ هجرت کړی، نو هغوی ټول ورپسې په آسونو او اوبانو ووتل ټولې لارې یې ولټولې؛ خو هیچا ته یې درک ونه لگید تر هغې چې د غار شور په طرف هم ولاړل هلته کوټرو هڅې وکړولې او په هماغه ځای کښیناستلې او غښې د غار په خوله جالونه جوړ کړل ترڅو مشرکینو ته معلومه شي چې دننه څوک نشته که څوک وای نو د غښې جالونه او کوټرې هڅې به خرابې شوې وای، کله چې مشرکین په دغه ځای تیریدل او خبرې یې ابوبکر رضي الله عنه واوریدلې نو ابوبکر رضي الله عنه وویل:

یا رسول الله ﷺ که دوی خپلو پښو ته وگوري نو مونږ ورته ښکارو، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: مه غمجن کيږه مونږ دواړو سره الله جل جلاله دی یعنې الله جل جلاله زمونږ ساتنه کوي، یا ابوبکره رضي الله عنه ته د هغه دوه کسانو په هکله څه فکر کوې چې دریم ورسره الله جل جلاله دی {لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا} مشرکینو ونه لیدل درې ورځې هلته غار کې پاتې شول تر هغې چې مشرکین ټول ناامیده بیرته مکې مکرمې ته ستانه شول، درې ورځې به ورته د شپې عبدالله بن ابی بکر رضي الله عنه او د ابوبکر رضي الله عنه غلام خوراک وروړلو، بیا دوی له غار شور ووتل او مدینې منورې ته روان شول،

لاره کې د أم معبد رضي الله عنه د وچې میړې شیدې رالوښل څنکه وشول؟

د ابوبکر صدیق بن ابو قحافه رضي الله عنه د سیرت مبارک (۹) برخه.

موضوع د ابوبکر رضي الله عنه مار چیچل، د أم معبد الخزاعیة وچې، زړې او مریضې میړې شیدې کول، حافظ ابوبکر البزار رضي الله عنه مسلسل حدیث د جابر ابن عبدالله رضي الله عنه څخه روایت کړی دی: کله چې ابوبکر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ غار شور ته ورسیدل نو هلته درې ورځې وو، یو وخت رسول الله ﷺ ته خوب ورغی هغه ویده شو د ابوبکر رضي الله عنه غیږ کې یې سر مبارک کېښود ابوبکر رضي الله عنه سره چې اضافې جامې یا خادرو هغه یې وشکولې (تکرې تکرې کړلې) او د غار سورې یې ورباندې بند کړل، یو سوری پاته شو هغې ته یې د پښې پونده کیښودله د دې له پاره که کوم مار یا لرم وي چې رسول الله ﷺ ته تکلیف ونه رسوي، خو هغه ځای کې مار ؤ کوم ځای کې

• وکان رسول الله صلى الله عليه وسلم قد سار مع أبي بكر رضي الله عنه والذي كان ينتظر بفارغ الصبر مرافقة رسول الله حيث إنه كان استأذن رسول الله صلى الله عليه وسلم قبل ذلك بالهجرة فقال له عليه السلام لا تعجل لعل الله أن يجعل لك صاحباً.

وكانت الصحبة مع رسول الله صلى الله عليه وسلم، سارا حتى وصلا إلى غار ثور فد خلاه، وجاءت العنكبوت فتسببت على بابه، وجاءت حمامة فباضت ورقدت فلما وصل رجال قریش إلى الغار قال أبو بكر: يا رسول الله لو أن أحدهم ينظر إلى قدميه لأبصرنا، فقال النبي صلى الله عليه وسلم يا أبا بكر ما ظنك باثنين الله ثالثهما. معناه أن الله تعالى هو الذي يحفظنا وينصرنا. وليس معناه أن الله تعالى موجود معهم في الغار وكذلك قوله تعالى إخباراً عن نبيه صلى الله عليه وسلم أنه قال {لا تحزن إن الله معنا} ليس معناه أن الله تعالى بذاته معهم في الغار بل المعية هنا هي معية النصرة أي الله تعالى هو الذي ينصرنا ويحمينا لأن الله تعالى لا يوصف بأنه يحل مكاناً فهو الموجود بلا مكان وهو المنزه عن كل صفات الخلق.

لقد حمى الله تعالى نبيه ومن معه،

رواه مسلمٌ والبخاريُّ باب هجرة النبي ﷺ

چې ابوبکر رضي الله عنه پونده ايښې وه؛ نو ابوبکر رضي الله عنه يې وچيچلو، خو ابوبکر رضي الله عنه درونه برداشت کړل هغه نه غوښتل چې رسول الله ﷺ له خواړه خوبه راوېښ شي خو بې اختياره يې له زيات درده او ښکې د رسول الله ﷺ په مخ مبارک تويي شوې چې رسول الله ﷺ راوېښ شو او پوښتنه يې وکړه چې ولې او څه پېښه وشوه؟ ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: مار وچيچلم! نو رسول الله ﷺ ور باندې خپلې لارې يا لعاب مبارک ومېښل او درد يې ختم شو، بيا يې مارت ته وويل: ايا تاته شرم نه درتلو، چې زما ملگری دی وچيچو؟ نو مار ورته وويل: يا رسول الله ﷺ ماله چا اوريدلي وه چې اخيري نبي ﷺ به دلته پناه راوړي نوزه دلته په طمع وم چې ستا ديدن وکړم، خود ابوبکر رضي الله عنه پښې زما څخه منع کړې وې، بل روايت کې راغلي: چې دغه ماريو شيطان ؤ چې ابليس ورته ويلې وه چې ولاړ شه رسول الله ﷺ وچيچه خو کامياب نه شوييا فرمايې: چې کله رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه له غار شور څخه وتل نو عبداللہ بن اريقث اليشي يې په مزدورۍ نيولی ؤ هغه ته لار معلومه وه چې لار ورته وښايي او د ابوبکر رضي الله عنه غلام عامر بن فهيره هم ورسره ؤ، لاره زياته اوږده وه پوره اته ورځې مزل ؤ نو اوله ورځ ماښام يوه دښته کې خيمې ولاړې وې هلته ورغلل خيمه کې د أم معبد په نوم يوه زړه ښځه وه ورته يې وويل: ميلمنوزه يوه ښځه يم نارينه را سره نشته که تاسو شپه کول غواړئ د هغه کلي مشر ته ورشئ هغه به مو ښه عزت وکړي، خو رسول الله ﷺ ورته جواب ور نه کړ او ورته يې وويل: که تا سره د حلالولو له پاره څه شی وي يا شيدې وغيره د خرڅولو له پاره وي مونږ يې در څخه اخلو، خو هغې وويل، اوس خو څه نشته چې در يې کړم.

لږ وخت وروسته يو ځوان د خيمې په طرف راغی هغه د دغې ښځې أم معبد زوی ؤ هغې خپل زوی ته يوه ميړه او چاره ورکړه چې دا ميړه بوځه (وروله) چې هغه ميلمانه يې حلاله کړي هغه ځوان ميړه راوستله چې دا تاسو حلاله کړئ نو رسول الله ﷺ ورته وويل: ته چاره بيرته يوسه او يو لوبښی راوړه چې دغه ميړه پکې ولوشم هغه په تعجب سره وويل: دا ميړه زړه، مريضه او وچه ده شيدې نه کوي، رسول الله ﷺ ورته وويل: ته ولاړ شه لوبښی راوړه هغه بيرته ولاړی مور ته يې قصه وکړه هغې هم تعجب وکړ، چې دا څرنکه خلک دي له وچې ميړې د شيدو طمع کوي خو هغه ځوان لوبښی راوړ، بيا رسول الله ﷺ بسم الله الرحمن الرحيم وويل: د ميړې غولانځه باندې يې لاسونه مبارک وو هل د ميړې غولانځه کې شيدې پيدا شوې رسول الله ﷺ هغه لوبښي کې شيدې را ولوشلې هغه ځوان دوی ته کتل چې دا څه رقم برکتی انسان دی وچه ميړه کې يې شيدې پيدا کړې لوبښی چې ډک شو رسول الله ﷺ هغه ځوان ته وويل: دا يوسه چې مور دې وڅښي او ته بل لوبښی راوړه هغه ولاړی مور ته يې شيدې ور کړې، هغه هم حيرانه شوه بل لوبښی يې ورکړ، بيا رسول الله ﷺ همدا سې لوبښي را غوښتل تر هغه چې هغه مور او زوی په شيدو ماړه شول بيا دوی څلورو کسانو هم وڅښلې تر هغه چې دوی هم ماړه شول بيا يې هغې ښځې ته دعا وکړه سهار ترې بيا را روان شول.

د دې ښځې نور معلومات دادي چې الله جل جلاله يې مال کې برکت واچولو مالداري يې زياته شوه تر هغه چې يوه برخه يې مدينې منورې ته د خرڅلاؤ له پاره راوستله، نو ابوبکر رضي الله عنه بازار کې روان ؤ چې هغه ځوان يې وليد، مور ته يې پوښتې وکړې چې مورې هغه سپړی خو دغه دی چې زمونږ خيمو

❁ ❁ ❁ ❁ ❁ د ابوبکر صدیق رضي الله عنه مبارک سيرت ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

ته دهغه برکتی سړي سره راغلی ؤ ، هغې ورته اواز وکړ ، ابوبکر رضي الله عنه هم وپيژندل ورغی هغې ښځې ورته وويل: ستاسو په دعا خو زموږ مالداري زياته شوه ، خو هغه برکتی سړی چيرې دی؟ ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: ته هغه پيژنې چې څوک ؤ؟ هغې وويل: نه! نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هغه خو زموږ رسول ﷺ دی نو هغې ورته وويل: موږ يوڅه (وروله) بيا ابوبکر رضي الله عنه رسول الله ﷺ ته بوتلل هغوی ايمان راوړ او رسول الله ﷺ ورته دوه غلامان او نور شيان ورکړل او ښه عزت يې ورکړ.

بيا هغې ښځې رسول الله ﷺ ته وويل: کله چې تاسو رخصت شوي بيا نور ځوانان راغلل چې زيات قهر يدي وه ستاسو پوښتنه يې وکړه خو ما ورته وويل: دلته څوک نه دي راغلي خو ما به هميشه فکر کاوه چې دغه لار کې موږ ته بادشاهان هم ميلمانه شوي دي خو ستا په شان برکت والا مو نه وه ليدلي:

د سفر سلسله جاري ده د سراقه ابن مالک قصه به ولولي.

د ابوبکر صدیق بن ابو قحافه رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه.

سيرت ابن هشام او تفسير ابن کثير.

❁ د ابوبکر رضي الله عنه څخه روايت کړی دی ، کله چې موږ څلور کسان د هجرت په دوهمه ورځ روان شولو موږ هيچا تعقيب نه کړو تر هغې چې سراقه ابن مالک المدلجي رضي الله عنهما را پسې را ورسيد ، کله چې ما وليد هغه په آس موږ پسې را روان دی نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: څوک را پسې را روان دی ، نو رسول الله ﷺ راته وويل: مه ويريږه ، ما ورته وويل: ما سره ستا فکر دی په خپل ځان نه يم ، رسول الله ﷺ وويل: الله جل جلاله به يې دفع کړي تر هغې چې هغه بلکل را نژدې شو.

• وقال الحافظ أبو بكر البزار: حدثنا محمد بن معمر، حدثنا يعقوب بن محمد، حدثنا عبد الرحمن بن عتبة، بن عبد الرحمن بن جابر بن عبد الله، ثنا أبي عن أبيه عن جابر قال لما خرج رسول الله ﷺ وأبو بكر مهاجرين فدخلا الغار، إذا في الغار جحر فالقمة أبو بكر عقبة حتى أصبح مخافة أن يخرج على رسول الله ﷺ منه شيء، فأقاما في الغار ثلاث ليال ثم خرجا حتى نزلا بيخيات أم معبد فأرسلت إليه أم معبد أني أرى وجوها حسنا، وإن الحي أقوى على كرامتكم مني، فلما أمسوا عندها بعثت مع ابن لها صغير بشفرة وشاة، فقال رسول الله ﷺ: «أردد الشفرة وهات لنا فرقا»، فأرسلت إليه أن لا لبن فيها ولا ولد، قال: «هات لنا فرقا» فجاءت بفرق فضرب ظهرها فاجترت ودرت فحلب فلما ألقده فشرب وسقى أبو بكر، ثم حلب فبعث فيه إلى أم معبد، ثم قال البزار: لا نعلمه يروى إلا بهذا الإسناد، وعبد الرحمن بن عتبة لا نعلم أحدا حدث عنه إلا يعقوب بن محمد وإن كان معروفا في النسب، وروى الحافظ البيهقي من حديث يحيى بن زكريا بن أبي زائدة، حدثنا محمد بن عبد الرحمن بن أبي ليلى، ثنا عبد الرحمن بن الأسيهاني، سمعت عبد الرحمن بن أبي ليلى عن أبي بكر الصديق رضي الله عنه، قال خرجت مع رسول الله ﷺ من مكة فاتتهنا إلى حي من أحياء العرب، فنظر رسول الله ﷺ إلى بيت منتحيا فقصده إليه، فلما نزلنا لم يكن فيه إلا امرأة فقالت يا عبد الله! إنما أنا امرأة وليس معي أحد، فعليكما بعظيم الحي إن أردتم القرى، قال فلم يجيبها وذلك عند المساء، فجاء ابن لها بأعز لها يسوقها، فقالت يا بني انطلق بهذه العنز والشفرة إلى هذين الرجلين فقل لهما تقول لكما أمي، أذبحا هذه وكلا وأطعما، فلما جاء قال له النبي ﷺ: «انطلق بالشفرة وجنني بالقدح»، قال إنها قد عزبت وليس بها لبن، قال «انطلق»، فجاء بقدح فمسح النبي ﷺ ضرعها، ثم حلب حتى ملأ القدح، ثم قال «انطلق به إلى أمك»، فشربت حتى رويت، ثم جاء به فقال «انطلق بهذه وجنني بأخرى»، ففعل بها كذلك ثم سقى أبو بكر، ثم جاء بأخرى ففعل بها كذلك، ثم شرب النبي ﷺ، فبينا ليلتنا، ثم انطلقنا، فكانت تسميه المبارك، وكثرت عنهما حتى جلبت جلبا إلى المدينة، فمر أبو بكر فرأى ابنها فعرفه، فقال يا أمه هذا الرجل الذي كان مع المبارك، فقامت إليه فقالت يا عبد الله من الرجل الذي كان معك؟ قال أو ما تدرين من هو؟ قالت لا قال هو نبي الله قالته فآذخني عليه قال فأدخلها فاطمها رسول الله ﷺ وأعطاهما - زاد ابن عبدان في روايته - قالت فدلتني عليه فانطلقت معي وأهدت لرسول الله ﷺ شيئا من أقط ومتاع الأعراب قال فكساها وأعطاهما. قال ولا أعلمه إلا قال وأسلمت، إسناده حسن وقال البيهقي: هذه القصة شبيهة بقصة أم معبد، والظاهر أنها هي والله أعلم. وقال البيهقي أخبرنا أبو عبد الله الحافظ، وأبو بكر أحمد بن الحسن القاضي قال ثنا أبو العباس الأصم، ثنا الحسن بن مكرم، حدثني أبو أحمد بشر بن محمد السكري، ثنا عبد الملك بن وهب المذحجي، ثنا أبا جبر بن الصباح عن أبي معبد الخزاعي أن رسول الله ﷺ خرج ليلة هاجر من مكة إلى المدينة هو وأبو بكر وعامر بن فهيرة مولى أبي بكر ودهليهم عبد الله بن أريقط الليثي، فمروا بخيمتي أم معبد الخزاعية، وكانت أم معبد امرأة برة جلدته تحتبتي وتجلس فبنا الخيمة فتطعم وتسقي، فسألوها هل عندها لحم أو لبن يشترونه منها؟ فلم يجدوا عندها شيء من ذلك، وقالت لو كان عندها شيء ما أعوذكم القرى، وإذا القوم يرملون مستنون فنظر رسول الله ﷺ فإذا شاة في كسر خيمتها، فقال «ما هذه الشاة يا أم معبد؟» فقالت شاة خلفها الجهد عن الغنم قال «فهل بها من لبن؟» قالت هي أجهد من ذلك قال: «تأذنين لي أن أحلبها؟» قالت إن كان بها حلب فاحلبها، فدعا رسول الله ﷺ بالشاة فمسحها وذكر اسم الله، ومسح ضرعها وذكر اسم الله، ودعا بانها لها يربض فترجعت فاجترت وحلب فيها حليباً حتى زاد أم معبد سقياً أصحابه فشربوها عللاً بعد نهل، حتى إذا رويوا شرب آخرهم وقال «ساقى القوم آخرهم». ثم حلب فيه ثانياً عوداً على بد، فقادته عندها ثم ارتحلوا، قال فقلنا لبيث أن جاء زوجها أبو معبد يسوق أعزاً عجاظاً يتساوكن هزلي لا تقى بهن، مخهن قليل فلما رأى اللبن عجب وقال من أين هذا اللبن يا أم معبد، ولا حلوبة في البيت والشاة عازب؟ فقال حارجل مبارك فدعا لها، بالبركة، قال - يعني عبد الملك بن وهب - فبلغني أن أبا معبد أسلم وهاجر إلى النبي ﷺ وهكذا روى الحافظ أبو نعيم عن طريق عبد الملك بن وهب المذحجي فذكر مثله سواء وزاد في آخره قال عبد الملك: بلغني أن أم معبد هاجرت وأسلمت ولحقت برسول الله ﷺ والله أعلم.

نور تفصیل په خپله د سراقه ابن مالک رضي الله عنه څخه.

❁ سراقه ابن مالک المدلجي رضي الله عنهما فرمايي: چې قريشو انعام وټاکو، چې هر چا د محمد ﷺ سر راوړ، یا يې ژوندی را وست، نو سل ۱۰۰ سل او بنان او نور مال به ورکړو. نو مونږ د خپل قوم بني مدلج په يوه غونډه کې و چې يو نفر راغی هغه وويل: تا ته خو انعام معلوم دی؟ چې هر چا محمد ﷺ ووژلو یا يې ژوندی را وست؛ نو هغه ته دا انعام ورکول کيږي، خو اوس ما ته يو څه خلک په مخه راغلل هغوئ مې لاره کې وليدل کيدای شي محمد ﷺ او ملگری يې وي، نو ما فکر وکړی چې ته خو ښه تکره مضبوط آس لرې ښه غشي ویشتونکی او توره چلوونکی يې، ډیر ښه چانس دی بايد دغه انعام وگټې او انعام هم بيخي زیات و، نو لږ صبر مې وکړ، تر هغه چې د قوم فکر بل طرف ته ولاړ شي ورته مې وويل: نه هغوئ نه دي د فلاني قوم او بنان نادرکه شوي دي په هغو پسې گرځي، کله چې مې د قوم خلکو پام بدل کړ هغوئ په بله خبره لگيا شول زه ترې را ووتلم، او خپلې وينځې ته مې وويل: زما آس تیار کړه هغې آس تیار کړ او ما په غشو فال ونيولو، هغه سم را ووت، نيزه مې مخکې کې ښخه کړه هغه هم سمه را ووتله نو پوه شوم چې کامياب يم نو په آس سپور شوم او آس مې وځغولو تر هغه چې دوهمه ورځ مې څوک په نظر راغله چې روان دي زه گړندی شوم ځان مې ور ورساوه خو رسول الله ﷺ شاته نه راکتل فقط ابوبکر رضي الله عنه راته کتل کله چې يو گز په اندازه ورنژدې شوم د آس لاسونه یا مخکینی پښې په مخکې کې (ننوتلې) ښخې شوې آس تر سينه پکې پټه شوه ترې وغورځيدلم زه را پورته شوم نيزه مې را ويستله خو لاس مې شل شو،

نو زه پوه شوم چې دا د محمد ﷺ برکت دی ښه مې ور باندي وکړ، چې دعا راته وکړه چې آس مې خلاص شي زه به بيرته وگرځم او مقابل کې به د هغه چا سترگې ړندې کړم چې په تاسو پسې را روان وي يعنې زه به ورته ووايم: ما په دغه لار ولټول تر مدينې پورې په دغه لار نشته، بيا رسول الله ﷺ دعا وکړه زما آس مخکې پريښود کله چې ما مخکې ته وکتل له هغه ځايه چې د آس پښې پکې ښخې شوې وې د لوگي په شان دود اسمان ته پورته شو،

زما زړه کې بيا د او بنانو طمع پيدا شوه بيا مې تورې ته لاس کړ بيا مې لاس شل شو، درې ځله ما دغه غلط حرکت وکړ؛ خو کامياب نه شوم بيا مې ورته وويل: ما ته دعاء وکړه زما ټول سامان تاسو واخلي فقط چې زه بچ شم، هغوئ وفرمايل: مونږ ته ستا د سامان ضرورت نشته.

بيا مې ورسره کلکه وعده وکړه او زما لاس روغ شو،

بيا رسول الله ﷺ راته وفرمايل: هغه وخت به ته څومره خوشحاله وې چې د کسري د لاسونو بنگري لاسونو کې واچوې تر غاړې دې ورسپړي او د سرو زرو واسکت و غوندي او تاج يې په سر کېږدې، نو ما ورته وويل: زه او د کسري د لاس د سرو زرو بنگري، تاج او د زغرو په شان د سرو زرو واسکت، عجيبه خبره ده؟

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: هو همداسې به کيږي، نو زه پوه شوم چې د ده خبره رښتيا کيدونکې ده نو ورته مې وويل: ما ته امن را کولای شئ که زه وغواړم بيا تاسو ته بې له ويرې راشم؟ نو رسول الله ﷺ وويل: هو بيا يې د عامر بن فهيره غلام په واسطه په پوستکي يود امن ليک راته وليکي، بيا زه

بیرته را ستون شوم خپله وعده مې پوره کړه هر څوک به چې مخې ته راغی ما به ورته ویل: چې دغه لار ما ټوله ولټوله هیڅوک نشته ځانونه مه ستړي کوی، نو ابو جهل خبر شو چې سراقه ابن مالک وایي: ځانونه مه ستړي کوی هغوی مدینې منورې ته ورسیدل نوزه یې ملامت کړم چې له تا څخه ولې یې شول؟

د سراقه ابن مالک اسلام به د هغه په سیرت کې بیان شي.
د رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه د هجرت لړۍ دوام لري،

د ابوبکر صدیق بن ابو قحافه رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۱) برخه.

ابوبکر رضي الله عنه په ټولو غزاګانو کې شریک شوی دی، خود هجرت په دوهم کال چې د بدر غزا پېښه شوه خپله بهادري یې وښودله.

کله چې د ابوسفیان قافله بچ شوه او مکې مکرمې ته ورسیدله او له مکې مکرمې سرکښه مشرکین د بدر بن مغیره کوهي ته راغلل اګر چې مسلمانان جنگ ته نه وه راوتلي، خو کافران جنگ ته راغلل او ابو جهل قسم کړی وو، چې دلته به درې ورځې شراب او کباب خوري ډمې به ګډوي، نور رسول الله ﷺ هم صحابه کرام را جمع کړل چې مشوره وکړي چې څه وکړي ځکه چې مسلمانان ۳۱۳ کسان او کافران بیخي زیات وه، نو تر ټولو لومړی ابوبکر رضي الله عنه پورته شو او په ډاډه زړه یې د مقابلې کولو وعده وکړه، بیا ورپسې عمر ابن الخطاب رضي الله عنه پورته شو هغه هم حوصله وړ زیاته کړه، بیا په دغه غزوه کې د ابوبکر رضي الله عنه زوی عبدالرحمن رضي الله عنه هم د کافرانو په صف کې موجود ؤ کله چې مسلمان شونو خپل پلار ابوبکر رضي الله عنه ته یې وویل: د بدر غزوه کې زما د تورې وار ته برابر شوی وي خو مخه مې درکړه ومې نه وهلې، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل: قسم دی که ما لیدلی وای نو ما به هیڅکله نه وای پرېښی ځکه ماته اسلام له رشتې زیات محبوب دی.

کله چې بنو نضیر تسلیم شول او د احد غزوه پېښه شوه او اواز ه ګډه شوه چې نعوذ بالله رسول الله ﷺ شهید شوی نو ابوبکر رضي الله عنه د کفارو په صفونو کې دننه شو او ویې ویل: چې نور نو ژوند هیڅ

• ابن هشام وایي کثیر و غیره ان سراقه بن مالک، وهو فارس من بني مدلج، كان في بعض قومه قريباً من مكة، فإذا برجل يدخل عليهم، ويذيع فيهم نبأ الجائزة، فما كاد سراقه يسمع بالنق المنة حتى اشتد حرصه عليها، ولكنه كان ذكياً، فضبط نفسه ولم ينطق بكلمة، وقبل أن ينهض من مجلسه، دخل رجل يقول لقد مر بي الآن ثلاثة رجال وإنني لأظنهم محمد أو أبا بكر وليلهم فقال سراقه إنهم بنو فلان مضوا يبحثون عن ناقة لهم أضلوها يريد أن يصرف الناس عن هذه الجائزة، فقال الرجل لعلمهم كذلك.
مکت سراقه قليلاً حتى دخل القوم في حديث آخر وانسل من بينهم، وأسرع وليس درعه وتقلد سلاحه، واعتلى فرسه وانطلق ليدرك محمد صلى الله عليه وسلم، ومضى، ولكنه ما لبث أن عثرت فرسه، وهم بالرجوع ومارة إلا طمعه في النوق، فلم يبتعد كثيراً حتى أبصر النبي فمد يده إلى قوسه، ولكن يده جمدت في مكانها ثم غاصت قوائم فرسه في الأرض، فدفق الفرس، فإذا هي قد غاصت ثانية، فالتفت إلى النبي صلى الله عليه وسلم وصاحبه، وقال ادعوا لي ربكم أن يطلق قوائم فرسي ولكم علي أن أكف عنكم ما دعا له النبي فأطلق الله له قوائم فرسه.

تذكر سراقه المنة ناقة، فتحركت أطعامه من جديد، فدفق فرسه نحوهما فغاصت قوائمه أكثر، فاستغاث للمرة الثانية، وقال إليكما زادي ومتاعاي وسلاحي ولكم علي عهد الله أن أرد عنكم من ورائي من الناس، فقالا لا حاجة لنا بزيادة ومتاعك، ولكن رد عنا الناس ثم دعا له النبي فانطلقت فرسه، فلما هم بالعودة ناداهما قاتلاً والله يا بنيكما مني شيء، تكرهانه، فقال له النبي صلى الله عليه وسلم «ما تبتغي منا»، فقال والله يا محمد إنني لأعلم أنه سيظهر دينك ويعلمو أمرك فعاهدني إذا أنتك في ملكك أن تكرمني، واكتب لي بذلك، أريد كتاب أمان، فأمر عامر بن فهيرة فكتب له في رقعة من جلد.

ولما هم بالانصراف قال له النبي صلى الله عليه وسلم: «كيف بك يا سراقه إذا لبست سوارى كسرى»، فقال سراقه كسرى بن هرمز؟ قال الرسول: «نعم كسرى بن هرمز».
عاد سراقه فوجد الناس قد أقبلوا ينشدون رسول الله، فقال لهم أرجعوا فقد نفضت الأرض نفضا بحتاً عنه فلا ترقوا أنفسكم فيما لا طائل من ورائه، وكنتم خبره مع النبي وصاحبه حتى أيقن أنهما بلغا المدينة، وأصبحا في أمن عند ذلك أذاع الخبر، فلما سمع أبو جهل بخبر سراقه وموقفه وجه له اللوم على تخاذله.

بياد رسول الله ﷺ اخيري حج چې حجة الوداع ورته وايي ۱۰ هجري کې هغه کې هم ابو بکر رضي الله عنه رسول الله ﷺ سره موجود ؤ:

شهد أبو بكر حجة الوداع سنة 10 هجرى،، سيرت ابن هشام غزواة ابو بكر الصديق

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۲) برخه.

کله چې رسول الله ﷺ مریض شو د صفر د میاشتې اخیره وه دغه وخت کې رسول الله ﷺ اسامة ابن زید رضي الله عنه د نورو صحابه کرامو سره فلسطین ته د لیږلو امر وکړ، چې رومیانو سره غزا وکړي، خو صحابه کرام په دې وجه زړه نازړه کیدل ځکه چې رسول الله ﷺ به یوه ورځ کې څو ځله له دردونو بې هوشه کیده، یوه ورځ رسول الله ﷺ خطبه وویل هغه خطبه کې وفرمایل: چې الله جل جلاله و خپل بنده ته اختیار وړکړي چې دنیا خونبوي که اخرت ته سفر کول، نو ابوبکر رضي الله عنه په ژړا شوزیات یې وژړل، نو ابو سعید الخدری رضي الله عنه فرمایي: مونږ د ابوبکر رضي الله عنه په ژړا تعجب کې شولو چې خطبه کې یو د خیر سړی ذکر شوی نو ابوبکر رضي الله عنه ولې ژاړي؟

لیکن ابوبکر رضي الله عنه زموږ څخه زیات عالم ؤ هغه پوهیده، چې هغه بنده پخپله رسول الله ﷺ ؤ، بیا رسول الله ﷺ وفرمایل: ابوبکر رضي الله عنه یواځینی شخص دی چې هم ځان او هم مال زما څخه قربان کړی دی.

که چیرې ماته د خلیل یا دوست نیولو غیر له الله جل جلاله، اجازه وای ما به ابوبکر رضي الله عنه په دوستۍ نیولی وای لیکن مسلمانان وروڼه دي.

بیا یې امر وکړ، چې مسجد طرف ته چې د هر صحابي رضي الله عنه دروازه راوتلې وي هغه دې بنده کړل شي فقط د ابوبکر رضي الله عنه د کور دروازه دې پرینودل شي.

أم المؤمنین عایشه رضي الله عنها فرمایي: کله چې ربیع الاول میاشت کې د رسول الله ﷺ حالت زیات خراب شو نو ماته یې وویل: چې پلار دې ابوبکر رضي الله عنه او ورور دې را وغواړه، چې یو لیک ورته لیکم ځکه چې بیا به هر څوک وایي چې زه د امامت زیات حقدار یم، بیا یې نور هم حالت خراب شو بیا یې وفرمایل: ابوبکر رضي الله عنه را وغواړه!

چې خلکو ته لمونځ وړکړي نو ما ورته وویل: هغه له زړه کمزوره دی ستا په ځای د دریدلو طاقت نه لري، عمر ابن الخطاب رضي الله عنه را وغواړه د هغه زړه قوي دی، خو رسول الله ﷺ بیا بیا راته وویل: چې ابوبکر رضي الله عنه را وغواړه، بیا چې بلال اذان وکړ؛ نو رسول الله ﷺ وفرمایل: ابوبکر رضي الله عنه ته وواياست چې لمونځ وکړي، خلکو بیا ورته وویل: د هغه زړه کمزوره دی طاقت به ونه لري اخیر کې رسول الله ﷺ وویل: تاسو د یوسف علیه السلام د وروڼو په شان یاست ابوبکر رضي الله عنه دې لمونځ وکړي، نو ابوبکر رضي الله عنه لمونځ ته وړاندې شو دغه وخت کې د رسول الله ﷺ وجود مبارک لږ په آرام شو، علي رضي الله عنه او عباس رضي الله عنه ته یې وویل: ما مسجد ته ورسوی هغوی دواړه ترینه یو طرف او بل طرف ته شول د رسول الله ﷺ لاسونه مبارک یې په اوږو واچول پنبې مبارکې یې له درده ځان پسې را کاږلې، کله چې مسجد ته داخل شو نو ابوبکر رضي الله عنه پوه شو هغه د وروسته کیدلو کوشش وکړ؛ خو رسول الله ﷺ ورته اشاره وکړه چې مه وروسته کیرې بیا رسول الله ﷺ د ابوبکر رضي الله عنه ښي خواته کښیناست او لمونځ یې پوره کړو.

کله چې د ربیع الاول یوولس ورځې پوره شوې؛ نو د سهار لمونځ ته ووت صحابه کرام زیات خوشحاله شول له لمونځ وروسته بیرته د عایشې رضي الله عنها کور ته راغی او د هغې په غیږ کې

یې سر کینښود او دا الفاظ یې وویل: بلکه یې پورته د الله جل جلاله ملاقات مې خوښ دی او خپل روح یې الله جل جلاله ته وسپاره او رحلت یې وکړ.
إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ،

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۳) برخه.

د ابوبکر رضي الله عنه د خلافت موضوع.

کله چې ابوبکر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په وفات خبر شوی راغی د رسول الله ﷺ مخ مبارک باندې خادر پروت و هغه یې پورته کړ په مخ او تندي یې ښکل کړ، بیا یې وویل: زما مور او پلار در څخه قربان شه، الله جل جلاله دې در باندې رحم وکړي ژوند دې هم د خیر او برکتونو ډک و وفات دې هم له خیر، برکت او حکمت ډک دی.

کله چې رسول الله ﷺ وفات شو نو د عمر ابن الخطاب رضي الله عنه دماغ له زیات خفګانه کار پرېښود، توره یې په لاس کې واخسته مسجد کې ودرید او اعلان یې وکړ چې محمد ﷺ وفات شوی نه دی بیرته راځي که هر چا وویل چې وفات شوی دی نو لاسونه او پښې به یې غوڅ کړم، د عمر رضي الله عنه دغه خبر ابوبکر رضي الله عنه ته ورسید هغه په منډه مسجد نبوي ﷺ ته راغی، عمر ابن الخطاب رضي الله عنه ته یې وویل: کښینه بیا ممبر ته وخت او دا آیات یې تلاوت کړ.

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ!

محمد ﷺ وفات شو که چا د محمد ﷺ عبادت کولو، نو هغه وفات شو او که چا د الله جل جلاله عبادت کول هغه نه مړ کېږي.

د آیات ژباړه: محمد ﷺ فقط رسول الله ﷺ و له ده وړاندې نور انبیاء هم تیر شوي او وفات شوي دي، نو که چیرې رسول الله ﷺ وفات شي یا ووژل شي نو تاسو به بیا له اسلامه شاته کېږئ؟ هر هغه څوک چې له اسلامه شاته وګرځي الله جل جلاله ته هیڅ نقصان نه شي رسولای او شکر کوونکو ته به الله جل جلاله نیکه بدله ورکړي.

• ربيع الأول سنة 11 هـ، الموافق 8 يونيو سنة 632م وقد تم له ثلاث وستون سنة.

ابتداء مرض النبي محمد الذي توفي فيه في أوخر شهر صفر سنة 11 هـ بعد أن أمر أسامة بن زيد بالمسير إلى أرض فلسطين، لمحاربة الروم، فاستبطن الناس في الخروج لوجع النبي محمد، وكان من شدة وجعه أن كان يغمى عليه في اليوم الواحد مرات عديدة وفي أحد الأيام، خطب النبي محمد ﷺ الناس وقال «إن الله خير عبد بين الدنيا وبين ما عنده، فاختار ذلك العبد ما عند الله، فبكى أبو بكر»، قال أبو سعيد الخدري: فعبنا لكانه أن يخبر رسول الله ﷺ عن عيد خيبر، فكان رسول الله ﷺ هو المغيبر، وكان أبو بكر أعلمنا، فقال رسول الله ﷺ «إن من آمن الناس علي في صحبته وماله أبو بكر، ولو كنت متخذا خليلا غير ربي لاتخذت أبا بكر، ولكن أخوة الإسلام ومودته، لا يبقين في المسجد باب إلا سد إلا باب أبي بكر»، وقالت السيدة عائشة: قال لي رسول الله ﷺ في مرضه «ادعي لي أبا بكر أباك، وأخاك، حتى أكتب كتابا، فإني أخاف أن يتعننى متمن ويقول قائل أنا أولى، وبأبي الله والمؤمنون إلا أبا بكر»، ولما نقل علي النبي محمد ﷺ المرض، أمر أبا بكر أن يصلي بالناس، قالت السيدة عائشة: لما مرض النبي ﷺ مرضه الذي مات فيه فحضرت الصلاة فأذن بلال، فقال «مروا أبا بكر فليصل بالناس»، فقبل له «إن أبا بكر رجل أسيف (أي رقيق القلب)، إذا قام مقامك لم يستطع أن يصلي بالناس، وأعاد فأعادوا له فأعاد الثالثة، فقال «إنك صواحب يوسف، مروا أبا بكر فليصل بالناس»، فخرج أبو بكر، فوجد النبي ﷺ في نفسه خفة، فخرج يهادى بين رجلين كأنه أنظر إلى رجله تخطان من الوجع، فأراد أبو بكر أن يتأخر، فأومأ إليه النبي ﷺ أن مكانك، ثم أتى به حتى جلس إلى جنبه، ولما كان يوم الاثنين الذي توفي فيه، بعد ثلاثة عشر يوما على مرضه، خرج إلى الناس وهم يصلون الصبح ففرجوا به، ثم رجع فاضطجع في حجر عائشة بنت أبي بكر، فثوفي وهو يقول «هل الرفيق الأعلى من الجنة»، وكان ذلك ضحى يوم الاثنين ربيع الأول سنة 11 هـ، الموافق 8 يونيو سنة 632م وقد تم له ثلاث وستون سنة.

عمر ابن الخطاب رضي الله عنه فرمايې: تر دغه وخت پورې زما د ماغو کار نه کولو کله چې ابوبکر رضي الله عنه دغه پورته آیات تلاوت کړې، ما داسې گڼله چې دغه آیات اوس نازل شو، ايله مې اوس د ماغو کار وړ باندې وکړې، الله جل جلاله مونږ ته له وړاندې خبر را کړې ؤ.

د رسول الله ﷺ د وفات خبر سره سم 11 ربيع الاول 11 هجري ق باندې انصار سقيفه بني ساعده ځای کې سره راغونډ شول هغوی فکر کولو، چې مهاجرین خو لږ دي نو خليفه بايد د دوی څخه وټاکل شي، بحث يې وکړې، بيا يې د خزرج د قوم مشر سعد بن عباد ته اشاره وکړه چې ته بايد خليفه شي.

دغه وخت کې مهاجرین ټول مسجد نبوی ﷺ کې د خلافت د موضوع له پاره راټول شوي وه هغوی فيصله وکړه چې مونږ بايد انصار وروڼه اعتماد کې واخلو او هلته ورشو نو په همدې نيت راووتل، د عمر ابن الخطاب رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ما وويل راځئ چې انصارو ته ورشو نو لاره کې يو صحابي مخې ته راغی هغه وويل: مهاجرو وروڼو چيرې روان ياست؟ مونږ ورته وويل: انصارو ته ورځو! هغه وويل: مه ورځئ او خپل کار خلاص کړئ خليفه وټاکئ هغوی سره راغونډ دي خپل مشر ټاکي تاسو بيا وکړئ؟ نو ما ورته وويل: قسم دی چې خامخا به ورځو بيا مې يو څو نرمې او خوږې خبرې ځان سره جوړې کړلې چې په دغه خبرو به انصار راضي کړم.

کله چې انصارو ته ورورسيدلو نو يو تن کت کې پروت ؤ سخت مريض ؤ مونږ پوښتنه وکړه چې دا څوک دی؟ هغوی وويل: دا سعد بن عباد رضي الله عنه دی بيا مونږ کښينا ستلو د انصارو يو نفر خبرې کولې هغه وويل: مونږ د خلافت زيات مستحق يوؤ که مهاجرین وروڼه مونږ ترې محرومي نو ظلم به وي مونږ ډيريؤ، عمر رضي الله عنه فرمايې: ما غوښتل پورته شم خو ابوبکر رضي الله عنه راته اشاره وکړه چې کښينه.

بيا ابوبکر رضي الله عنه پورته شو هغه خبرې شروع کړې د ابوبکر رضي الله عنه خبرې ټولې زما د زړه خبرې وې او نورې زياتي يې هم خوږې او نرمې او په حقيقت بناء وې، نو بيا ابوبکر رضي الله عنه وفرمايل: چې له عمر رضي الله عنه او ابو عبيده ابن الجراح وړ کسان نه ويښم بيا يې زمونږ دواړو لاسونه ونيول او ما غوښتل که چا غير له ابوبکر رضي الله عنه بل څوک خوښ کړې، سر به ترې غوڅ کړم دغه وخت کې او اوزونه او چت شول انصارو وويل: يو تن له انصارو او يو تن له مهاجرينو بايد وټاکل شي.

نو عمر رضي الله عنه فرمايې: ما د ابوبکر رضي الله عنه لاس ونيولو، چې زما بيعت له تا سره دی بل څوک نه منم بيا نورو مهاجرينو هم ور سره بيعت وکړې؛ تر هغه چې انصارو هم بيعت ته زړه ښه کړې، بل روايت کې ذکر شوي دي چې عمر ابن الخطاب رضي الله عنه انصارو ته وويل: وروڼو ايا رسول الله ﷺ د لمونځ د امامت له پاره ابوبکر رضي الله عنه غوره کړی نه ؤ؟ ايا تاسو کې د امامت له پاره څوک له ابوبکر رضي الله عنه وړ شخص ؤ؟ اوس څنکه له ابوبکر رضي الله عنه سرغړونه کوئ؟ نو هغوی ټولو وويل: نعوذ بالله له ابوبکر رضي الله عنه غوره شخص نه لرو بيا ټولو بيعت وکړې اول مهاجرينو بيا انصارو.¹³

¹³ فلما توفي قام عمر بن الخطاب، فقال «والله ما مات رسول الله وليعثنه الله فليقطعن أيدي رجال وأرجلهم»، وجاء أبو بكر مسرعاً فكشف عن وجهه وقبّله، وقال «يا أي أمت وأمتي، طبت حيا وميتاً»، ثم خرج وخطب بالناس قائلاً، فقال أبو بكر الصديق «ألا من كان يعبد محمدًا، فإن محمدًا قد مات، ومن كان يعبد الله فإن الله حي لا يموت، وقرآني، ومُؤمّنٌ إلا رسولٌ قد خلت من قبله الرُّسل» أُنْزِلَ آتَانِ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبَتْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَنْظُرَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ»، لما علم الصحابة وفاة الرسول

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۴) برخه.

يو روایت داسې دی: چې ابوبکر رضي الله عنه د بيعت څخه وروسته ممبر ته وخت ټول هغه فضایل يې بيان کړل چې د انصارو په باره کې رسول الله ﷺ ويلي وه يا يې ذکر کړي وو، بيا ابوبکر رضي الله عنه وفرمايل: چې تاسو خو موجود واست چې رسول الله ﷺ وفرمايل: که چيرې ټول خلک يوې وادې يا درې ته ننوځي او فقط انصار بلې ته ننوځي نو زه به د خلکو زياتوالې ته ونه گورم او د انصارو سره به ولاړ شم او انصار به خوښ کړم.

بيا ابوبکر رضي الله عنه وفرمايل: يا سعد بن عبادہ رضي الله عنه ته خو ناست وې چې رسول الله ﷺ وفرمايل: چې قریش د دين له پاره اميران دي او نور خلک يې معاونين دي او نیک خلک يې نيکانو پسې ځي او بد خلک يا فاجران يې بد عملو پسې روان دي؟ نو سعد بن عبادہ رضي الله عنه وفرمايل: تا رښتيا وويل تاسو اميران ياست او مونږ مو وزيران يو هيڅ مخالفت به ونه کړو.

بيا ابوبکر رضي الله عنه يو ښايسته خطبه وويله او د خلافت څخه يې عذر وکړ، چې ما مه خليفه کوئ، قسم په الله جل جلاله چې يوه شپه يا ورځ مې يې هم دا فکر نه دی کړی چې زه خليفه دې شم خو تاسو دغه لوی دروند بار را باندې واچولو او نه مې کله د الله جل جلاله څخه پټ يا ښکاره سوال کړی دی چې ماته خلافت يا مشري را کړه، ما خو تاسو ته وړ دوه کسان وښودل چې بايد يوله دوی څخه خليفه کړئ (يو عمر ابن الخطاب رضي الله عنه او بل ابو عبیده ابن الجراح رضي الله عنهم) دوی کې يو امير وای او زه به يې وزير وای.

بيا يې وفرمايل: اوس هم درته وایم يو تن مشر کړئ زه به د عام شخص په حيث ورسره همکاري کوم، بيا يو نفر پورته شو هغه وويل: ته د رسول الله ﷺ سره غار ثور کې دوهم نفر وې چې قرآن کې ذکر شوی دی مونږ د باندې راضي يو، هيڅوک مخالفت نه کوي، يو ځل بيا ابوبکر رضي الله عنه وفرمايل: أي خلکو که چيرې چاله وييرې يا شرم بيعت را سره کړي وي پورته شی زه به له خلافت استعفاء وکړم؟

بيا علي رضي الله عنه پورته شو توره يې له تیکې را ويستله وړاندې روان شو تر هغه چې ممبر ته ورسيد يوه پښه يې ممبر باندې کيښودله بله پښه لاندې وه توره يې وځلوله بيا يې وويل: قسم په الله جل جلاله چې نه دي څوک استعفاء ومني او نه به ته استعفاء وکړې ځکه تاسو رسول الله ﷺ په خپل

محکمۍ، اجتمع الأنصار في سقيفة بني ساعدة في اليوم نفسه، وهو يوم الاثنين 12 ربيع الأول سنة 11 هـ، وتداولوا الأمر بينهم في اختيار من يلي الخلافة بعده، والتف الأنصار حول زعيم الخزرج سعد بن عبادة، ولما بلغ خبراً اجتماع الأنصار في سقيفة بني ساعدة إلى المهاجرين، وهم مجتمعون مع أبي بكرٍ لترشيح من يتولى الخلافة، قال المهاجرون لبعضهم: انطلقوا بنا إلى إخواننا من الأنصار، فإن لهم في هذا الحق نصيباً، قال عمر بن الخطاب: فانطلقنا نريدهم، فلما دنونا منهم لقينا منهم رجلاً صالحين، فذكر ما تمنا عليه القوم، فقالوا: «أين تريدون يا معشر المهاجرين؟» قلنا: «نريد إخواننا هؤلاء من الأنصار»، فقالوا: «عليكم أن لا تقر بهم، اقضوا أمركم»، فقلنا: «والله لنأتيهم»، فانطلقنا حتى أتيناهم في سقيفة بني ساعدة، فإذا رجل مزمّل بين ظهرانيهم، فقلنا: «من هذا؟» فقالوا: «هذا سعد بن عبادة»، فقلنا: «ما له؟» قالوا: «يو عك»، فلما جلسنا قليلاً تشهد خطيبهم فأتى على الله بما هو أهله، ثم قال: «أما بعد، فنحن أنصار الله وكتيبة الإسلام، وأنتم معشر المهاجرين رهط، وقد دفت دافة من قومكم (أي عدد قليل)، فإذا هم يريدون أن يختزلونا من أصلنا وأن يحضنونا من الأمر (أي يخرجونا من أمر الخلافة)، فلما سكوت أردت أن أنكلم، وكنت قد زورت مقالة أعجبتني أريد أن أقدمها بين يدي أبي بكرٍ، وكنت أدري منه بعض الحد، فلما أردت أن أنكلم قال أبو بكرٍ: «علي رسولك»، فكرهت أن أغضبه، فتكلم أبو بكرٍ، فكان هو أحلم مني وأوقر، والله ما ترك من كلمة أعجبتني في تزويري إلا قال في بديعته مثلاً أو أفضل منها حتى سكوت، فقال: «ما ذكرت فيكم من خير فأنتم له أهل، ولن يعرف هذا الأمر إلا لهذا الحي من قریش، هم أوسط العرب نسباً وداراً، وقد رضيت لكم هذين الرجلين فبايعوا أيهما شئتم»، فأخذ بيدي ويد أبي عبيدة بن الجراح وهو جالس بيننا، فلم أكره مما قال غيرها، والله أن أقدم ففُضرب عنقي لا يقربني ذلك من إثم أحب إلي من أن أأمر على قوم فيهم أبو بكرٍ، اللهم إلا أن تسول إلي نفسي عند الموت شيئاً لا أجده الآن، فقال قاتل من الأنصار: «أنا جديلاً المحكك، وعذيقها المرجب، منا أمير ومنكم أمير يا معشر قریش، فكثير اللغات، وارتفعت الأصوات، حتى فرقت من الاختلاف فقلت (لأبي بكرٍ): «إسبط يدك»، فبايعته وبايعه المهاجرون، ثم بايعته الأنصار، وفي رواية أخرى قال عمر: «يا معشر الأنصار، أنتم تعلمون أن رسول الله قد أمراً بأبي بكرٍ أن يوم الناس، فأيمك تطيب نفسه أن يتقدم أبا بكر رضي الله عنه؟» فقالت الأنصار: «نعوذ بالله أن نتقدم أبا بكرٍ»

ژوند د لمونځ له پاره وړاندې کړي ياست چې د اسلام دوهم رکن دی نو څوک به وي چې تاسو نورو کارونو کې وروسته کړي؟ نو هم هغه و چې بې له کوم اختلاف په يو اتفاق خليفه وټاکل شو.¹⁴

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۵) برخه.

د ارتداد مهمه برخه

11 هجري شمسي او ۱۱ هجري شمسي، او مرتدينو سره د ابوبکر رضي الله عنه سخت مقاومت کله چې ابوبکر رضي الله عنه خليفه شو مدينه منوره، مکه مکرمه او طایف په امن کې پاتې شول. نورو اکثر و قبایلو کې مرتدين پيدا شول لکه اسود العنسي، مسيلمۃ الکذاب، طليحه بن خويلد الاسدي، شجاع بنت الحارث التميمي، ذوالتاج بن مالک الازدي. بعضو فقط لمونځ منلی وو، د زکاة څخه يې انکار کولو زکاة يې تاوان گڼلی وو او زیاتو خلکو د نبوت درواغجنه دعوه وکړه چې مقابل کې يې ابوبکر رضي الله عنه تکره صحابه کرام رضي الله عنهم (لکه عمر ابن الخطاب رضي الله عنه، علي بن ابي طالب رضي الله عنه، خالد ابن الوليد رضي الله عنه، عکرمه بن ابي جهل، عمرو بن العاص رضي الله عنه، شرحبيل بن الحسنه رضي الله عنه، المهاجر بن ابي اميه رضي الله عنه، خالد بن سعيد بن ابي العاص رضي الله عنه، عرفجه بن هرثمه رضي الله عنه، حذیفه بن محصن الغلفاني رضي الله عنه، طريف بن حاجر رضي الله عنه، سويد بن مقرن رضي الله عنه، العلاء بن الخضرمي رضي الله عنه) د مجاهدینو عمومي سرلښکر وټاکل شول او بيل بيل يې مختلفو سيمو ته وليږل شول، اکثره مرتدينو په الله جل جلاله عقیده لرله بيرته د بتانو عبادت ته قانع نه وه، خود اسلام بعضي احکام يې نه منل، يو تر بل يې ضد او عناد شروع پخوانی د بنمياني يې تازه کړي، نو خالد ابن الوليد رضي الله عنه او نورو صحابه کرامو د مرتدينو سره په ميرانه جهاد وکړ، تر هغې چې زیاتو بيرته اسلام ومنلو او بعضي ووژل شول او عربي جزيره د مرتدينو او مشرکينو پاکه شوه، بيا د ابوبکر رضي الله عنه سوچ د عراق، شام، فارس، او بيزنطینو طرف ته شو او هغه طرف ته يې مجاهدین لېږل شروع کړل، خودغه جنگونو کې زیات د قرآن کریم

14 فلما توفي قام عمر بن الخطاب، فقال «والله ما مات رسول الله» وليبعثه الله فليقطع أيدي رجال وأرجلهم، وجاء أبو بكر مسرعاً فكشف عن وجهه وقبله، وقال «يا أيُّ أُنْتِ، طيبت حياً وميتاً»، ثم خرج وخطب بالناس قائلاً، فقال أبو بكر الصديق: «ألا من كان يعبد محمداً»، فإني محمداً قد مات، ومن كان يعبد الله فإن الله حي لا يموت، وقرأ آية، «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَئِنْ نَضَّرَ اللَّهُ شَيْئاً وَسَيُجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ» لما علم الصحابة بوفاة الرسول محمد، اجتمع الأنصار في سقيفة بني ساعدة في اليوم نفسه، وهو يوم الاثنين 12 ربيع الأول سنة 11 هـ، وتدأوا الأمر بينهم في اختيار من يلي الخلافة من بعده، والتف الأنصار حول زعيم الخزرج سعد بن عباد، ولما بلغ خبر اجتماع الأنصار في سقيفة بني ساعدة إلى المهاجرين، وهم مجتمعون مع أبي بكر لترشيح من يتولى الخلافة، قال المهاجرون لبعضهم: اطلقوا بنا إلى إخواننا من الأنصار، فإن لهم في هذا الحق نصيباً، قال عمر بن الخطاب: فاطلقتنا زريدهم، فلما دونوا منهم لقيننا منهم رجلين صالحين، فذكر ما تمّ لأعليه القوم، فقالوا: «أين تريدون يا معشر المهاجرين؟» قلنا: «نريد إخواننا هؤلاء من الأنصار»، فقالوا: «لا عليكم أن لا نقر بهم، اقضوا أمركم»، فقلنا: «والله لنأتينهم»، فاطلقتنا حتى أتيناهم في سقيفة بني ساعدة، فإذا رجل مزمّل بين ظهرانيهم، فقلنا: «من هذا؟» فقالوا: «هذا سعد بن عباد»، فقلنا: «ما له؟» قالوا: «يو عك»، فلما جلسنا قليلاً شهد خطيبهم فأتى على الله بما هو أهله، ثم قال «أما بعد، فنحن أنصار الله وكتيبة الإسلام، وأنتم معشر المهاجرين رهط، وقد دفت دافة من قومكم (أي عدد قليل)، فإذا هم يريدون أن يختزلونا من أصلنا وأن يحضنونا من الأمر (أي يخرجونا من أمر الخلافة)، فلما سكت أردت أن أتكلم، وكنت قد زورت مقالة أعجبتني أريد أن أقدمها بين يدي أبي بكر، وكنت أدرى منه بعض الحد، فلما أردت أن أتكلم قال أبو بكر: «علي رسلك»، فكرهت أن أغضبه، فتكلم أبو بكر، فكان هو أعلم مني وأقر، والله ما ترك من كلمة أعجبتني في تزويري إلا قال في بديته مثلها أو أفضل منها حتى سكت، فقال: «ما ذكرت فيكم من خير فأتتم له أهل، ولن يُعرف هذا الأمر إلا لهذا الحي من قريش، هم أوسط العرب نسباً وداراً، وقد رضيت لكم هذين الرجلين فبايعوا أيهما شئتم، فأخذ بيدي ويد أبي عبيدة بن الجراح وهو جالس بيننا، فلم أكره ما قال غيرها، والله أن أقدم فتنضب عنقي لا يقريني ذلك من إثم أحب إلي من أن أئامر على قوم فيهم أبو بكر، اللهم إلا أن تسول إلي نفسي عند الموت شيئاً لا أجده الآن، فقال قائل من الأنصار: أنا جديلاً المحكك، وعذيقها المرجب، منا أمير ومنكم أمير يا معشر قريش، فكنسّر اللغات، وارتفعت الأصوات، حتى فرقت من الاختلاف فقلت (لأبي بكر): «أبسط يدك»، فبايعته وبايعه المهاجرون، ثم بايعته الأنصار، وفي رواية أخرى قال عمر: «يا معشر الأنصار، أستم تعلمون أن رسول الله قد أمراً بأبي بكر؟ أن يوم الناس، فأيكم تطيب نفسه أن يتقدم أبا بكر رضي الله عنه؟» فقالت الأنصار: «نعوذ بالله أن نتقدم أبا بكر»

حافظان شهيدان شول، نو ځکه عمر ابن الخطاب رضي الله عنه، ابوبکر رضي الله عنه ته وويل: مونږ بايد قرآن کریم را جمع کړو او ترتيب يې کړو کنه نو د غسې به صحابه کرام شهيدان کيږي او بيا به د قرآن کریم په ترتيب کې زیات مشکل شي.

❀ ابوبکر رضي الله عنه فرمايې: ماته عمر رضي الله عنه دغه خبرې کولې او ما ورته وويل: چې کوم کار رسول الله ﷺ نه دی کړی زه يې څنگه وکړم؟ خو عمر رضي الله عنه ټينگار کولو تر هغه چې الله جل جلاله زما سينه فراخه کړه او زيد بن حارثه رضي الله عنه ته مې وظيفه ورکړه او هغه دا کار شروع کړ.

زيد بن حارثه رضي الله عنه به حافظان را غوندول د هغوی تلاوت به يې اوريدلو بيا به يې ليکلو تر هغه چې وليکل شو، بيا د عمر رضي الله عنه په وخت کې نور هم ترتيب شو او دغه د خير کار سرته ورسيد.

د ابوبکر صدیق رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۶) برخه

حروب الردة يا د مرتدينو په ضد جهاد.

د (مسيلمۃ الکذاب لعنة الله عليه) د نبوت دعوه او په يمامه علاقه کې د هغه وژل.

د ارتداد موضوع.

کله چې رسول الله ﷺ وفات شو نو يو د منافقانو، مرتدينو او کافرانو شورشونه شروع شول.

بعضي خلک چې مسلمانان شوي وه، خولا يې ايمان ونه مضبوط شوي نه وه د وفات د خبر په اوريدلو بيرته له اسلامه وگرځيدل بعضو له اسلامه انکار نه کاوه خو زکات يې نه منلو نو تر ټولو اول ابوبکر رضي الله عنه اعلان وکړ، چې د مرتدينو وژل زما اولنی فرض دی او دوه واري يې د بني عبس بني مرة ذيبان او نورو په ضد جنگونه وکړل خو، شورشونه دومره زیات وه چې بنځو هم د نبوت دعوي وکړې او نارينه و هم،

منافقينو هر ځای لکه اوسني نشراتي شبکو بڼه په زور تبليغات کول اخير کې ټولو صحابه کرامو له ابوبکر رضي الله عنه وغوښتل چې ته به نور له مدينې نه بهر نه ځي ځکه چې مدينه منوره د اسلام مرکز دی که دا زمونږ له لاسه ووتله نو اسلام ته به سخته ضربه ورسيدې، اخير ابوبکر رضي الله عنه

❀ وهذا يعني أن الردة لا يعدو كونها مجرد حركة سياسية تعتمد على العصبيات القبلية، مما يُمثل عودة إلى نظام القبيلة وإلى استرجاع ملك أو سلطان فقده البعض، وقد اتخذت هذه الحركة قناعاً زائفاً من الدين لتستقل عن سلطة المدينة المنورة، فكان لا بُدَّ من الصدام المسلح العنيف بينها وبين الإسلام، وعلى هذا الأساس كانت حُرُوبُ الردة دعوة صريحة للجهاد في سبيل الله، وقد حمل أبو بكر لواء الجهاد ضد القبائل الانفصالية ومُدعي النبوة، فجهز الألوية العسكرية وسلم قيادتها إلى عدد من القادة المسلمين أمثال خالد بن الوليد وعمر بن الخطاب وعكرمة بن أبي جهل، وسيرهم إلى معانٍ تلك القبائل حيث قاتلهم بضرارة شديدة وقضوا على حركاتهم، فعاد أغلب زعمائهم ومشايخهم إلى الدخول في الإسلام، وقتل بعضهم الآخر في أرض المعركة وبانتهاء حُرُوب الردة، توخدت كامل شبه الجزيرة العربية تحت راية الإسلام، وأصبح بإمكان المسلمين أن يركزوا على التوسع خارجاً في الشام والعراق على حساب الروم البيزنطيين والفرس الساسانيين، كذلك، كان من نتيجة هذه الحُرُوب أن أمر أبي بكر الصديق بجمع القرآن لأول مرة وفق عامة الروايات عند أهل السنة والجماعة، وذلك بعد أن استشار عمر بن الخطاب، وأن الذي قام بهذا الجمع زيد بن ثابت، أما سبب قرار جمع القرآن بين دفتي كتاب فكان كثرة من قتل من الصحابة من حفظه القرآن في المعارك التي دارت مع القبائل المرتدة وفي هذا المجال وهكذا، أخذ زيد يتتبع القرآن من العصب واللخاف وصدور الرجال فجمع القرآن كله في مصحف، فكانت هذه المصحف عند أبي بكر الصديق حتى توفي ثم عند عمر حتى مات ثم عند حفصة بنت عمر، حُرُوبُ الردة هي سلسلة من الحملات العسكرية التي شنتها المسلمون على القبائل العربية التي ارتدت عن الإسلام بعد وفاة الرسول محمد، خلال الفترة الممتدة بين سنتي 11هـ و12هـ، الموافقة لسنتي 632م و633م [1] وقد ارتد العرب في كل قبيلة، باستثناء أهالي مكة والمدينة المنورة والطائف والقبائل التي جاورتها، وقد وصفت هذه الحركات من الناحية السياسية بأنها حركات انفصالية عن دولة المدينة المنورة التي أسسها الرسول محمد وعن فريش النبي تسلمت زعامة هذه الدولة بنبأ بعة أبي بكر الصديق بخلافة المسلمين وهي عودة حقيقية إلى النظام القبلي الذي كان سائداً في الجاهلية، وقد اتسمت من ناحية بالانكفاء، من الإسلام بالصلاة، والتخلص من الزكاة التي اعتبرها هذه القبائل اتساة يجب إلغاؤها، في حين اتسمت من ناحية ثانية بالارتداد كلياً عن الإسلام كنظام سياسي، وليس إلى الوثنية التي ولت إلى غير رجعة، والانتفاف حول عدد من مدعي النبوة بدافع من العصية القبلية ومنافسة فريش حول زعامة العرب، فتوح الشام جلد خلورم باب حروب الردة

ور سره ومنله خو ابوبکر رضي الله عنه سره دا تشویش و چې د دنیا ټولو کفارو او منافقینو ځپل به څوک وکړي؟ د اسلام لوی دښمن چې پوره طاقت او قوت لري او د نبوت دعوه یې کړې مسیلمة الکذاب به څوک وځپي، نو اخیریې خالد بن ولید رضي الله عنه راوغوښت او ورته یې وویل: تا ته خو معلومه ده چې تاسو ټول زما په بهر ته تللو راضي نه یاست نو زه غواړم چې تا د دغې مرتدینو او درواغو د نبوت دعوه کوونکو د ځپلو له پاره امیر وټاکم!

نو خالد بن ولید رضي الله عنه ورته وویل: زه حاضریم ترڅو چې مې بدن کې ساه وي زه د دین له پاره قربانۍ ته تیاریم، نو بیا ابوبکر رضي الله عنه ټول صحابه کرام راوغوښتل او اعلان یې ورته وکړ چې زه خالد بن ولید رضي الله عنه په تاسو امیر ټاکل غواړم ستاسو خوښه ده او که نه؟ نو ټولو وویل: مونږ ور باندې خوښ یو بیا ابوبکر رضي الله عنه خالد بن ولید رضي الله عنه ځان له کړ او ورته یې وویل: زه تا ته د تقوی وصیت کوم او ته مې په هغو جلیل القدره صحابه کرامو امیر کړلې چې ستا نه یې فضیلت زیات دې لکه (عمر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه او علي رضي الله عنه) او نور اهل بدر او احد او بیعت الرضوان والا.

نو ته د هغوئ مشورې آوره او دا چې ته به اول مرتدینو ته د اسلام دعوت ورکوي که اسلام ته راوگرځیدل نو نه به یې ژني او که په ارتداد قایم پاتې شول نو ټول ووژنه.

بنځو، ماشومانو او ضعیفانو سره نرمي کوه د دوی مالونو ته نقصان مه رسوه،
او بیا خالد بن ولید رضي الله عنه مجاهدین تیار کړل او ورته یې وویل: د الله ﷻ په کومک راځۍ راسره.

نو خالد بن ولید رضي الله عنه هر قوم او قبيله کلي او کور له مخې را ونيول چې هر ځای به یې مرتد لیدو، نو که اسلام ته به بیرته نه راگرځیدل نو وژلو به یې تر هغه چې (یمامه) ځای ته ورسیدل، دغه قومونه کلي او ښارونه زیات د [مسیلمة الکذاب] په نبوت قانع شوي وه او [مسیلمة الکذاب] د مسلمانانو په ضد داسې لښکر تیار کړی و چې هیڅ شمار یې نه شي کیدلای نو [خالد بن ولید رضي الله عنه] خپل مجاهدین د یوې غونډۍ په سر دیره کړل او له هغې غونډۍ چې ډیر لوړ ځای کې وه د ښار ټولې برخې ترې ښکاره کیدلې، نو کله چې خالد بن ولید رضي الله عنه له هغه ځایه وکتل نو یو داسې لښکر ترې را ووت، چې هیڅ په خلاصیدو نه و څومره چې سترگو نظر کاوه نو بس لښکر لښکر به په نظر راتللو، نو خالد بن ولید رضي الله عنه ته د خپل لښکر او مجاهدینو کمزورتیا معلومه شوه ځکه چې ډیر نوي مسلمانان شوي ځوانان هم پکې وو، چې شاید ټینگ شوي نه وای، نو خالد بن ولید رضي الله عنه اواز وکړ، چې یا انصارو ماته راشئ بیا یې اواز وکړ: ای مهاجرینو ماته راشئ نو ټول ورته راغلل نو خالد بن ولید رضي الله عنه ورته وویل: د مسیلمة الکذاب لښکر ډیر زیات دی مونږ ور سره مقابله نه شو کولای ځکه چې په لکونو دي خوزه یو کار کوم تاسو به راسره

❁ ❁ ❁ ❁ د ابوبکر صدیق رضي الله عنه مبارک سیرت ❁ ❁ ❁ ❁

کومک کوئ زه مسيلمۃ الکذاب ته د اسلام دعوت ورکوم که هغه مسلمان شو خو ښه ده او که انکار يې وکړ بيا ورته د مقابلې دعوت ورکوم که زه الله ﷻ وړ باندې کامياب کړم نو تاسو بيا د دوی په لښکر يرغل وکړئ نو د الله ﷻ په فضل به شکست وخوري.

نو کله چې دواړه لښکرې سره مخامخ شوې نو خالد بن وليد رضي الله عنه مسيلمۃ الکذاب ته اواز وکړ، چې مسلمان شه او ملگرو ته دې هم ووايه چې مسلمانان شي ته نه نبي يې او نه رسول او ته په دې ښه پوهيږې چې درواغجن يې نوله دې درواغجنې دعوي لاس په سر شه، هغه انکار وکړ او ويې ويل: زه نبي یم بيا خالد بن وليد رضي الله عنه د مسيلمۃ الکذاب لښکر ته دعوت ورکړ هغوی هم انکار وکړ، نو خالد بن وليد رضي الله عنه مسيلمۃ الکذاب ته وويل: نور اڅه اول ما او تا زور و ازمایئ نو مسيلمۃ الکذاب په ډیر مغرورانده انداز ورته وويل: راشه چې مور در باندې پوره او ښځه دې کونه کړم او بچي در باندې وژړوم.

نو خالد بن وليد رضي الله عنه آس ور وځغلولو دواړو يوه ورځ پوره مقابلې وکړه اخير د الله ﷻ تورې ته برابر شو خالد بن وليد رضي الله عنه سخت ووهلو، خود (وحشی) زړه طاقت ونه کړ هغه هم ورغی او اخير کې يې ووژلو او دې سخته معرکه کې نورو مجاهدينو د مرتدينو په لښکر يرغل وکړ داسې به مړه کيدل لکه تارو گان چې لاس دې نه وي وړې او له حرکت نه وغورځيږي تر هغې چې د مجاهدينو آسونو د ډيرو مړو په وجه نه شو کولای چې مخيې ته ولاړ شي او باقي مرتدين زيات گرفتار او نور په تينښته کامياب شول او مجاهدينو ته بې شماره غنيمتونه په لاس ورغلل.

نو د يمامه جنگ او د مسيلمۃ الکذاب په وژلو اکثره هغه نورې ښځې او نارينه چې د نبوت دعوه يې کړې وه ورک شول او الله ﷻ يو ځل بيا د اسلام بيرغ اوچت کړ.

په رتلونکې نشريه کې د عمر فاروق رضي الله عنه سیرت له ياده مه باسئ.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library